

**OPRACOWANIE PRAWNYCH ZAŁOŻEŃ DOTYCZĄCYCH UTWORZENIA IZB
LEŚNYCH**

**Etap III
PROJEKT USTAWY DOTYCZĄCY IZB ROLNO-LEŚNYCH**

Ekspertyza zrealizowana na rzecz
Stowarzyszenia Leśników i Właścicieli Lasów

„Wobec tak silnego – bo zupełnego zespolenia się i wytworzonej przez to niebywalej potęgi, jaką osiągnęli nasi przyrodni bracia agrariusze, i wobec oczywiście dodatniego skutku takiej organizacji – byłoby wskazaniem – a nawet wprost koniecznem, wzorować się na powyż przytoczonym przykładzie i wobec tak różnorodnych a licznych potrzeb i domagań, spowodować zespolenie organizacji – względnie towarzystw zawodowo-leśniczych w jeden potężny związek i nadać mu miano IZBA LEŚNA”

Albinowski W., Zespół, czyli izba leśna, „Sylwan” 3/1901, s. 15.

Autor:
Dr Marek Geszprych – radca prawny

Warszawa, dnia 25 maja 2022 r.

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
Strona tytułowa.....	1
Spis treści.....	2
I.1. Wprowadzenie.....	3
2. Projekt ustawy.....	4
2.1. Uzasadnienie.....	26
2.2. OSR.....	37

I. Wprowadzenie

Wyniki dotychczasowych badań przedstawionych w dwóch etapach prac – prowadzonych dla Stowarzyszenia Leśników i Właścicieli Lasów, odnoszących się odpowiednio do *„Analizy regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania izb leśnych lub rolno-leśnych w innych krajach europejskich, łącznie z tłumaczeniem aktów prawnych dotyczących funkcjonowania wskazanych form organizacyjnych”* oraz do *„Opracowania metodycznych założeń w formie ekspertyzy prawnej dotyczącej podjęcia koniecznych działań mających na celu utworzenie izb leśnych w polskich uwarunkowaniach prawnych, społecznych i gospodarczych”* dowiodły, że najlepszym sposobem rozwoju gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, poza rozwojem stowarzyszeń i spółdzielni, jest rozwój izb rolno-leśnych. Nie jest rozwiązaniem istniejących problemów obecnie obowiązująca regulacja dotycząca „inicjowania działań przez izby rolnicze mające na celu powoływanie nowych i wspieranie już istniejących stowarzyszeń i zrzeszeń leśnych” (art. 5 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych – Dz. U. z 2022 r. poz. 183) ze względu na nieokreślenie trybu działalności i brak podłoża prawnego umożliwiającego izbom rolniczym podjęcie nałożonych zadań. Z tej przyczyny ta regulacja pozostaje „martwa”. W tym kontekście wydaje się być koniecznym wzmocnienie nadzorczych uprawnień izb rolnych w kierunku gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. W demokratycznym państwie prawnym zachodzi konieczność doskonalenia prawodawstwa, które powinno zmierzać do rozszerzenia i wzmocnienia prawnych możliwości działania społeczeństwa w ramach izb rolno-leśnych, a także zrzeszania się właścicieli lasów prywatnych w celu wspólnego zagospodarowania lasów i wspólnego prezentowania swych interesów wobec organów samorządowych i rządowych. W celu zachęcenia osób indywidualnych do prowadzenia gospodarki leśnej organy administracji publicznej powinny stosować określone bodźce prawno-finansowe, gdyż ich brak uniemożliwia lub znacznie utrudnia prowadzenie trwałej gospodarki leśnej.

Izby rolno-leśne mają do odegrania istotną rolę w zakresie wzmocnienia rozproszonego nadzoru wielu starostów nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Przedstawione przykłady wzmocnienia gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa wskazują, że cel ten może zostać osiągnięty przy wydatnej pomocy izb rolno-leśnych.

Istniejące przepisy prawne nie zapewniają jednak obecnie istniejącym izbom instrumentów prawnych umożliwiających podjęcie oczekiwanych działań, stąd zachodzi konieczność zmiany istniejących rozwiązań prawnych, co w zamierzeniu Stowarzyszenia Leśników i Właścicieli Lasów może nastąpić w ramach przepisów ustawy o zmianie ustawy o izbach rolniczych oraz niektórych innych ustaw.

dr Marek Geszprych – radca prawny

PROJEKT USTAWY

USTAWA Z DNIA O ZMIANIE USTAWY O IZBACH ROLNICZYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW

Art. 1.

W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 183) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 1:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Tworzy się samorząd rolniczo-leśny działający na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i leśnictwa, reprezentujący interesy zrzeszonych w nim podmiotów.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a) osoby fizyczne i prawne, będące podatnikami podatku leśnego w rozumieniu przepisów o podatku leśnym;”

2) W art. 3:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jednostkami organizacyjnymi samorządu rolniczego są izby rolno-leśne, zwane dalej „izbami”.

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Członkami izby są osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1, 1a) i 2, płacące podatek na terenie działania izby oraz osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3, będące członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych, mających siedzibę na terenie działania izby”.

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Izby działają na rzecz rolnictwa oraz leśnictwa, wpływają na kształtowanie polityki rolnej i leśnej, oraz uczestniczą w ich realizacji”.

3) W art. 5 ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sporządzanie analiz, ocen, opinii i wniosków z zakresu produkcji rolnej oraz rynku rolnego, a także gospodarki leśnej oraz rynku drzewnego, i przedstawianie ich organom administracji rządowej i samorządu terytorialnego;”

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) występowanie do organów administracji rządowej w województwie i organów samorządu terytorialnego z inicjatywą w zakresie regulacji prawnych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych oraz opiniowanie projektów tych przepisów;”

c) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) prowadzenie działań na rzecz tworzenia rynku drzewnego, realizacji celów ochrony przyrody oraz poprawy warunków zbytu produktów drzewnych, zwłaszcza w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa;”

d) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) prowadzenia analiz kosztów, celów ochrony oraz trwałego zrównoważenia gospodarki leśnej;”

e) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji gospodarczych na potrzeby producentów rolnych i drzewnych oraz innych przedsiębiorców;”

f) po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) doradztwo w zakresie gospodarki leśnej, oraz uzyskiwania przez właścicieli lasów dodatkowych dochodów;”

g) po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury leśnej oraz poprawy bezpieczeństwa pożarowego w lasach;”

h) pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie oraz leśnictwie;”

i) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) prowadzenie listy rzeczoznawców oraz przyznawanie tytułów kwalifikacyjnych w zakresie rolnictwa oraz leśnictwa, na zasadach określonych w odrębnych przepisach;”

j) pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) działanie na rzecz podnoszenia jakości środków i urządzeń stosowanych w działalności rolniczej i leśnej oraz na rzecz poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa w rolnictwie i leśnictwie;”

k) pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) współdziałanie z jednostkami prowadzącymi szkoły rolnicze, szkoły leśne, wspieranie ich działalności, inicjowanie powstawania nowych szkół i zmian w programach nauczania oraz współorganizowanie praktyk;”

l) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) kształtowanie świadomości ekologicznej producentów rolnych i drzewnych;”

ł) pkt 15 otrzymuje brzmienie:

„15) działanie na rzecz poprawy jakości produktów rolnych i leśnych;”

m) pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) promowanie eksportu produktów rolnych i leśnych;”

n) pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„17) rozwijanie współpracy z zagranicznymi organizacjami producentów rolnych i leśnych”.

4) Art. 5a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy administracji rządowej w województwie oraz organy samorządu terytorialnego zasięgają opinii właściwej miejscowo izby o projektach aktów prawa miejscowego dotyczących rolnictwa, leśnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, gospodarki leśnej oraz rynków drzewnych, z wyjątkiem przepisów porządkowych”.

5) W art. 15:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a) starosty”

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a) spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, oraz innych form organizacyjnych zrzeszających właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa”.

6) Art. 18 ust. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„5. Informację o rozwiązaniu walnego zgromadzenia z mocy prawa z przyczyny określonej w ust. 4 wojewoda przekazuje Zarządowi Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych, który zarządza przeprowadzenie wyborów do walnego zgromadzenia.”

7) Art. 20 ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Delegat do Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych” może uczestniczyć bez prawa głosu w posiedzeniach zarządu izby, o których terminie powinien być powiadamiany.”

8) Art. 21a otrzymuje brzmienie:

„Członkom walnego zgromadzenia, zarządu, komisji problemowych, komisji rewizyjnej, rady powiatowej izby i delegatowi do Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych na zasadach określonych przez walne zgromadzenie.”

9) W art. 22a ust. 3:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) sporządzanie analiz i opinii, przedstawianie wniosków oraz dokonywanie ocen z zakresu leśnictwa, rozwoju lasów i gospodarki leśnej i przedstawianie ich zarządowi izby;”

10) W art. 24 ust. 2 pkt 1:

a) lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) w okręgu wyborczym, w którym powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 4 tys. ha i jednocześnie powierzchnia niestanowiących własności Skarbu Państwa gruntów leśnych nie przekracza 1000 ha wybiera się jednego członka tej rady,”

lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) w okręgu wyborczym, w którym powierzchnia użytków rolnych przekracza 4 tys. ha i jednocześnie powierzchnia niestanowiących własności Skarbu Państwa gruntów leśnych przekracza 1000 ha wybiera się dwóch członków tej rady;”

11) Art. 32 otrzymuje brzmienie:

„Szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania wyborów do walnego zgromadzenia, w tym do rady powiatowej izby, określa, w drodze uchwały, Krajowa Rada Izb Rolno-Leśnych”.

12) W art. 35:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) z odpisu w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku leśnego pobieranego na obszarze działania izby;”

b) w ust. 1 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) z środków funduszu leśnego, według zasad wskazanych w przepisach szczególnych.”

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Wpływy z podatku rolnego i podatku leśnego stanowiące dochody izb określone w ust. 1 pkt 1 gminy odprowadzają na rachunki bankowe właściwych izb w terminie 21 dni od dnia, w którym upływa termin płatności danej raty podatku rolnego i leśnego”.

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dochody izb z odpisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przysługującego od wpływów gminy z tytułu zaległości podatkowych w podatku rolnym i w podatku leśnym oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości, gminy odprowadzają na rachunki bankowe właściwych izb w najbliższym terminie, o którym mowa w ust. 2, przypadającym po dniu wpływu tych dochodów na rachunek bankowy gminy”.

13) W art. 35a:

a) ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. Izby są obowiązane do przekazywania na wyodrębniony rachunek bankowy Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych kwoty z tytułu odpisu od dochodów, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1, w wysokości określonej w drodze uchwały przez Krajową Radę Izb Rolno-Leśnych, w terminie 7 dni od dnia wpływu tych dochodów na rachunki bankowe izb”.

b) ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. W przypadku niedotrzymania terminu określonego w ust. 1 Krajowej Radzie Izb Rolno-Leśnych przysługuje prawo dochodzenia należnego świadczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.”

c) ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3. Środki finansowe z odpisu, o którym mowa w ust. 1, przeznacza się na wyrównanie dochodów izb, których wpływy z tytułu odpisu, o którym mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1, zostały zmniejszone w wyniku udzielania ulg, zwolnień, odroczeń lub umorzeń podatku rolnego lub leśnego albo zastosowania zaniechania poboru tych podatków lub ich rat”.

d) ust. 4 otrzymuje następujące brzmienie:

„4. Krajowa Rada Izb Rolno-Leśnych przekazuje środki na wyrównanie dochodów, o których mowa w ust. 3, za dany kwartał na wniosek właściwej izby w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku.”

e) ust. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 4, należy dołączyć zaświadczenia wydane przez właściwe organy gmin, określające wysokość wpływów zmniejszonych w danym kwartale z tytułu podatku rolnego i leśnego w wyniku udzielania ulg, zwolnień, odroczeń

lub umorzeń podatku rolnego i leśnego albo zastosowania zaniechania poboru tych podatków lub ich rat.”

f) ust. 6 otrzymuje następujące brzmienie:

„6. Szczegółowe zasady dysponowania środkami przeznaczonymi na wyrównanie dochodów izb, o których mowa w ust. 3, określa, w drodze uchwały, Krajowa Rada Izb Rolno-Leśnych”..

14) W art. 35b:

a) ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. Koszty związane z uczestnictwem izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych oraz społeczno-zawodowych organizacji rolników w ponadnarodowych organizacjach rolniczych reprezentujących interesy zawodowe rolników indywidualnych wobec instytucji Unii Europejskiej są od roku 2014 ponoszone przez Krajową Radę Izb Rolno-Leśnych i dofinansowywane z budżetu państwa w formie dotacji celowej.”

b) ust. 1b otrzymuje następujące brzmienie:

„1b. Koszty związane z uczestnictwem:

- 1) izb rolno-leśnych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, związków zawodowych rolników indywidualnych oraz społeczno-zawodowych organizacji rolników w ponadnarodowych organizacjach rolniczych reprezentujących interesy zawodowe rolników indywidualnych wobec instytucji Unii Europejskiej,
 - 2) stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników w Europejskiej Radzie Młodych Rolników (CEJA),
 - 3) organizacji pracodawców zrzeszających pracodawców rolnych w Grupie Pracodawców Rolniczych Organizacji Zawodowych Unii Europejskiej (GEOPA)
 - 4) stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych oraz spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych w Europejskiej Konfederacji Właścicieli Lasów Prywatnych (CEPF)
- są w latach 2021-2026 ponoszone przez Krajową Radę Izb Rolno-Leśnych i dofinansowywane z budżetu państwa w formie dotacji celowej”.

c) ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Dofinansowania udziela się, na wniosek, Krajowej Radzie Izb Rolno-Leśnych, na podstawie umowy zawartej między Krajową Radą Izb Rolno-Leśnych a ministrem właściwym do spraw rolnictwa oraz ministrem właściwym do spraw leśnictwa”

d) ust. 2a pkt 2 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) wysokości dofinansowania z podziałem na organizacje rolnicze i leśne, którym zostanie udzielone to dofinansowanie, oraz poszczególne koszty”,

e) ust. 2b-7 otrzymują następujące brzmienie:

„2b. Po zawarciu umowy, o której mowa w ust. 2, dofinansowanie jest udzielane izbom rolno-leśnym, związkom zawodowym rolników indywidualnych, społeczno-zawodowym organizacjom rolników, stowarzyszeniom zrzeszającym młodych

rolników, organizacjom pracodawców zrzeszającym pracodawców rolnych, stowarzyszeniom właścicieli lasów prywatnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych oraz innym formom organizacyjnym w leśnictwie nie działającym w celu uzyskania zysku.

2c. Umowa zawarta między Krajową Radą Izb Rolno-Leśnych a związkami zawodowymi rolników indywidualnych, społeczno-zawodowymi organizacjami rolników, stowarzyszeniami zrzeszającymi młodych rolników albo organizacjami pracodawców zrzeszającymi pracodawców rolnych, stowarzyszeniami właścicieli lasów prywatnych, spółkami do zagospodarowania wspólnot gruntowych oraz innymi formami organizacyjnymi w leśnictwie nie działającymi w celu uzyskania zysku, na podstawie której jest udzielane dofinansowanie, zawiera co najmniej:

- 1) warunki i sposób udzielenia oraz rozliczenia dofinansowania;
- 2) termin i warunki zwrotu niewykorzystanego dofinansowania;
- 3) tryb przeprowadzania przez Krajową Radę Izb Rolno-Leśnych weryfikacji dokumentów dotyczących wykorzystania udzielonego dofinansowania.

3. Krajowa Rada Izb Rolno-Leśnych otrzymując dofinansowanie jest obowiązana prowadzić wyodrębnioną ewidencję księgową środków z tytułu dofinansowania oraz wydatków dokonanych z tych środków.

4. W razie nieprowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 3, pobrane dofinansowanie podlega zwrotowi jak dofinansowanie wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem.

4a. Krajowa Rada Izb Rolno-Leśnych przedstawia ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa oraz ministrowi właściwemu do spraw leśnictwa, corocznie do dnia 15 stycznia, informację z uczestnictwa izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, Krajowej Rady Spółdzielczej, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku oraz stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników odpowiednio w organizacjach, o których mowa w ust. 1 i 1a.

4b. Krajowa Rada Izb Rolno-Leśnych przedstawia ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa oraz ministrowi właściwemu do spraw leśnictwa, corocznie do dnia 15 stycznia, informację z uczestnictwa izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, oraz innych form organizacyjnych w leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku, a także stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników oraz organizacji pracodawców zrzeszających pracodawców rolnych odpowiednio w organizacjach, o których mowa w ust. 1b.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres i tryb udzielania oraz sposób rozliczania dofinansowania kosztów związanych z uczestnictwem izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, oraz innych form organizacyjnych w

leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku, oraz społeczno-zawodowych organizacji rolników w organizacjach, o których mowa w ust. 1,

2) konieczne elementy umowy o udzielenie dofinansowania kosztów, o których mowa w ust. 1,

3) konieczne elementy informacji, o której mowa w ust. 4a

- mając na względzie zapewnienie prawidłowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy zakres i tryb udzielania oraz sposób rozliczania dofinansowania kosztów związanych z uczestnictwem izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, Krajowej Rady Spółdzielczej, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku oraz stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników w organizacjach, o których mowa w ust. 1a,

2) konieczne elementy umowy o udzielenie dofinansowania kosztów, o których mowa w ust. 1a,

3) konieczne elementy informacji, o której mowa w ust. 4a

- mając na względzie zapewnienie prawidłowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych oraz dofinansowania składek członkowskich i kosztów obsługi w języku polskim prac w organizacjach, o których mowa w ust. 1a, w wysokości co najmniej 95% kosztów.

7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy zakres i sposób udzielania oraz rozliczania dofinansowania kosztów związanych z uczestnictwem izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku oraz organizacji pracodawców zrzeszających pracodawców rolnych w organizacjach, o których mowa w ust. 1b,

2) wysokość dofinansowania,

3) sposób przekazywania środków finansowych z tytułu udzielenia dofinansowania,

4) elementy informacji, o której mowa w ust. 4b, oraz tryb opracowania tej informacji

- mając na względzie zapewnienie prawidłowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych oraz dofinansowania kosztów związanych z uczestnictwem izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku oraz organizacji pracodawców zrzeszających pracodawców rolnych w organizacjach, o których mowa w ust. 1b, a także biorąc pod uwagę wysokość limitu środków finansowych na udzielenie dofinansowania z budżetu państwa w

formie dotacji celowej oraz to, że w przypadku dofinansowania składek członkowskich i kosztów obsługi w języku polskim prac w tych organizacjach dofinansowanie to wynosi co najmniej 95% tych kosztów”.

15) Art. 35c otrzymuje brzmienie:

„Art. 35c. Środki pochodzące z budżetu państwa przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z uczestnictwem izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników indywidualnych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, Krajowej Rady Spółdzielczej, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie nie działających w celu uzyskania zysku oraz stowarzyszeń zrzeszających młodych rolników oraz organizacji pracodawców zrzeszających pracodawców rolnych w organizacjach, o których mowa w art. 35b ust. 1-1b, nie podlegają egzekucji, z wyjątkiem przypadków gdy zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości.”

16) Art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Izby tworzą Krajową Radę Izb Rolno-Leśnych, zwaną dalej „Krajową Radą”.

17) W art. 38 pkt. 2-3 otrzymują brzmienie:

„2) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, gospodarki żywnościowej, gospodarki leśnej, a także założeń i programów polityki rolnej oraz polityki leśnej;

3) przedstawianie właściwym organom, o których mowa w pkt 1, oraz organom samorządu terytorialnego wniosków w sprawie sytuacji w rolnictwie i leśnictwie oraz inicjatyw w zakresie regulacji prawnych;”

18) Art. 45 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy administracji rządowej zasięgają opinii Krajowej Rady o projektach ustaw i aktów wykonawczych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, przemysłu drzewnego, rozwoju wsi oraz rynków rolnych i leśnych”.

19) W art. 47:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Nadzór nad działalnością Krajowej Rady sprawuje w zakresie spraw dotyczących rolnictwa minister właściwy do spraw rolnictwa, natomiast w zakresie spraw dotyczących leśnictwa minister właściwy do spraw leśnictwa”.

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Nadzór nad działalnością izb sprawują właściwi wojewodowie.”

20) Art. 48 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organy nadzoru, o których mowa w art. 47 ust. 1a, mogą stwierdzić nieważność uchwał organów izby w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia ich doręczenia.”

21) Art. 49 otrzymuje brzmienie:

„49. W razie powtarzającego się naruszania prawa przez zarząd izby, minister właściwy do spraw rolnictwa lub minister właściwy do spraw leśnictwa, może zwołać, na wniosek wojewody, walne zgromadzenie w celu rozpatrzenia jego wniosku o odwołanie zarządu i powołanie nowego zarządu.”

22) Art. 52 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wojewoda po sprawdzeniu w ciągu 21 dni prawidłowości złożonego wniosku, o którym mowa w ust. 2, występuje niezwłocznie do ministra właściwego do spraw rolnictwa lub do ministra właściwego do spraw leśnictwa o zarządzenie ponownych wyborów.”

23) Art. 54 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Minister właściwy do spraw rolnictwa lub minister właściwy do spraw leśnictwa zwołuje pierwsze posiedzenie Krajowej Rady nie później niż przed upływem 9 miesięcy od dnia utworzenia izb w co najmniej połowie województw.”

24) Art. 55 otrzymuje brzmienie:

„Minister Finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa oraz ministrem właściwym do spraw leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, źródła finansowania i szczegółowy sposób prowadzenia gospodarki finansowej Krajowej Rady w I kadencji.”

Art. 2.

W ustawie z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 140) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 8i:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wojewoda wydaje decyzję w sprawie nieodpłatnego nabycia przez gminę własności nieruchomości, o których mowa w art. 8g ust. 1, w przypadku złożenia przez gminę wniosku, o którym mowa w art. 8g ust. 2, po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej. Nabycie prawa własności następuje z dniem, w którym decyzja stała się ostateczna.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„Opinia, o której mowa w ust. 1, będzie wydawana w trybie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm., przy czym termin na zajęcie stanowiska będzie wynosić nie później niż 30 dni od dnia doręczenia żądania izbie”

2) W art. 18:

a) ust. 1 w zdaniu pierwszym, kropkę zastępuje się przecinkiem, po którym dodaje się zwrot:

„po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej.”

b) Po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„Opinia, o której mowa w ust. 1, będzie wydawana w trybie art. 106 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn zm.)”

3) W art. 25:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli uprawnieni do udziału we wspólnocie gruntowej w terminie trzech miesięcy od dnia ustalenia wykazu uprawnionych nie przedstawiają do zatwierdzenia właściwemu staroście statutu spółki, wójt (burmistrz, prezydent miasta) w porozumieniu ze starostą, utworzy spółkę przymusową, nada jej statut oraz wyznaczy organy spółki spośród osób uprawnionych do udziału we wspólnocie gruntowej.”

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli osoby wybrane lub wyznaczone do organów spółki odmówią uczestniczenia w tych organach lub jeżeli działalność tych organów nie będzie osiągała celu, w którym spółka została utworzona, a w szczególności w razie nienależytego zagospodarowania gruntów wchodzących w skład wspólnoty, właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta), w porozumieniu z izbą rolno-leśną, może powołać organy spółki spośród osób niebędących członkami spółki.”

4) W art. 26 ust. 2 na końcu zdania kropkę zastępuje się przecinkiem, po którym dodaje się zwrot:

„po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej.”

Art. 3.

W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1912, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 10 ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5. przedstawiciel izby rolno-leśnej, na której terenie działania są położone grunty objęte scaleniem;”

Art. 4.

W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333), wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 5:

a) Ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw leśnictwa oraz po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Izb Rolno-leśnych, w drodze rozporządzenia, zalicza każdą gminę, miasto oraz dzielnicę miasta do jednego z czterech okręgów podatkowych, kierując się kryteriami określonymi w art. 4 ust. 4.”

- b) W ust. 2 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- c) W ust. 3 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”

2) W art. 6a:

a) Po ust. 4a dodaje się ust. 4b w brzmieniu:

„4b. W sprawach podatku rolnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) działa w porozumieniu z izbą rolno-leśną”

b) Po ust. 6a dodaje się ust. 6b w brzmieniu:

„6b. Organ podatkowy, o którym mowa w ust. 4a, przekazuje do dnia 15 grudnia roku podatkowego 2% należnych dochodów z tytułu podatku rolnego na rzecz izby rolno-leśnej”.

3) Art. 6b otrzymuje brzmienie:

„6b. Rada gminy w drodze uchwały, w porozumieniu z izbą rolno-leśną, może zarządzić pobór podatku rolnego od osób fizycznych w drodze inkasa oraz określać inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso.”

4) Art. 12 ust. 7b otrzymuje brzmienie:

„7b. Rada gminy określa, w porozumieniu z izbą rolno-leśną, w drodze uchwały, tryb i szczegółowe warunki zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 7.”

5) Art. 13e otrzymuje brzmienie:

„Art. 13e. Rada gminy, w drodze uchwały, w porozumieniu z izbą rolno-leśną, może wprowadzić inne zwolnienia i ulgi przedmiotowe niż określone w ustawie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej.”

6) Po art. 13f wprowadza się art. 13g w brzmieniu:

„Art. 13g. Z tytułu zwolnienia od podatku rolnego, o którym mowa w przepisach niniejszej ustawy, jednostkom samorządu terytorialnego oraz izbom rolno-leśnym przysługuje z budżetu państwa zwrot utraconych dochodów.”

Art. 5.

W ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. o związkach zawodowych rolników indywidualnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 99) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 8a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Koszty związane z uczestnictwem związków zawodowych rolników indywidualnych w organizacjach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, są w latach 2021-2026 dofinansowywane na zasadach określonych w przepisach o izbach rolno-leśnych”.

Art. 6

W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 933) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 67 ust. 1-4 otrzymuje brzmienie:

„1. Radę Rolników w liczbie 25 członków powołuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa spośród kandydatów zgłoszonych przez społeczno-zawodowe organizacje rolników i związki zawodowe rolników indywidualnych o ogólnokrajowym zakresie działania, stowarzyszenia właścicieli lasów prywatnych, inne formy organizacyjne w leśnictwie nie działające w celu uzyskania zysku oraz Krajową Radę Izb Rolno-Leśnych. W chwili rozpoczęcia kadencji co najmniej 15 członków powinno podlegać ubezpieczeniu w pełnym zakresie, a co najmniej 5 członków powinno pobierać emeryturę lub rentę z ubezpieczenia.

2. W posiedzeniach Rady Rolników uczestniczą z głosem doradczym minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw leśnictwa, minister właściwy do spraw finansów publicznych i Prezes Kasy lub ich przedstawiciele.

3. Kadencja Rady Rolników trwa 3 lata.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa przed upływem kadencji Rady Rolników:

1) odwołuje członka, jeżeli złożył on rezygnację;

2) może odwołać członka:

a) po zasięgnięciu opinii Rady Rolników, jeżeli bez usprawiedliwionych przyczyn nie bierze on udziału w pracach Rady Rolników, w okresie czterech kolejnych posiedzeń plenarnych lub jeżeli zachodzą istotne przeszkody w jego dalszym udziale w pracach Rady Rolników lub

b) jeżeli o odwołanie wystąpiła organizacja zgłaszająca.”

2) W Art. 77a:

a) W ust. 1 po pkt 3 dodaje się punkt 3a w brzmieniu:

„wsparcia na rzecz odnowienia lub przebudowy drzewostanu w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy szkody w lasach, powstałej w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi, zagrażających trwałości lasów.”

b) Ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Izby rolno-leśne”

c) W ust 1 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a. spółki do zagospodarowania wspólnot gruntowych”

d) W ust 1 po pkt 4a dodaje się pkt 4b w brzmieniu:

„4b. stowarzyszenia właścicieli lasów prywatnych.”

Art. 7

W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 672) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 5:

a) Po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W zakresie realizacji zadań z zakresu nadzoru starosta może zasięgać opinii izby rolno-leśnej”

2) W art. 6 ust. 1:

a) Po pkt 11 dodaje się pkt 12 w brzmieniu:

„12. funkcje lasu - dostarczanie przez las różnego rodzaju produktów (pożytków) oraz możliwość rozwoju różnego rodzaju usług leśnych o materialnym i niematerialnym charakterze.”

b) Po pkt 12 dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13. pozaprodukcyjne funkcje lasu - przyczynianie się lasu do ochrony gleb, powietrza, wody, fauny i flory, a także słuzenie społeczeństwu poprzez korzystny wpływ na zdrowie, kulturę i realizację powszechnego dobra publicznego, z wyjątkiem gospodarczego korzystania z lasu.”

c) Po pkt 13 dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14. produkcyjne funkcje lasu - dostarczanie ludziom pożytków gospodarczych (produkcyjnych), a także przynoszenie zysków ze sprzedaży tych pożytków oraz przyczynianie się lasu do tworzenia stanowisk pracy i zasilania podatkiem dochodów organów władzy publicznej.”

3) W art. 12:

a) Po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Pomoc o której mowa w ust. 1, prowadzi się z uwzględnieniem przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników”.

b) Ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. starosta, na wniosek właściciela lasu, po zaopiniowaniu przez nadleśniczego oraz izbę rolno-leśną - w odniesieniu do pozostałych lasów, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.”

4) W art. 16:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw środowiska, w drodze decyzji, uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru, na wniosek Dyrektora Generalnego, zaopiniowany przez radę gminy oraz przez izbę rolno-leśną - w odniesieniu do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa.”

b) Ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a Starosta, po uzgodnieniu z właścicielem lasu i po zasięgnięciu opinii rady gminy oraz izby rolno-leśnej, w drodze decyzji, uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru - w odniesieniu do pozostałych lasów.”

5) W art. 19:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, niestanowiących własności Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów, po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej.”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów określa nadleśniczy, po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej”.

c) Po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„Jeżeli wymagają tego cele wynikające z gospodarki leśnej, zadania z zakresu gospodarki leśnej dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, realizowane są na podstawie uproszczonego planu urządzenia w przypadku stanu wynikającego z art. 19 ust. 3, bądź na podstawie planu urządzenia w przypadku stanu wynikającego z art. 19 ust. 4”.

6) Art. 19 c otrzymuje brzmienie:

„19c. Wykonywanie planów urządzenia lasu oraz uproszczonych planów urządzenia lasów może być prowadzone przez przedsiębiorcę, w tym usługodawcę z państwa członkowskiego w rozumieniu art. 3 pkt 10 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 470), który dysponuje wyposażeniem technicznym oraz zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje niezbędne do terminowego i prawidłowego sporządzania planów urządzenia lasu.”

7) Art. 20 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„20. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ustalenia planów urządzenia lasu oraz uproszczonych planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych.”

8) W art. 21:

a) Ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych, stowarzyszeń i wspólnot gruntowych - na zlecenie starosty;”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Projekt uproszczonego planu urządzenia lasu wyklada się do publicznego wglądu na okres 60 dni w siedzibie urzędu gminy. O wyłożeniu projektu uproszczonego planu urządzenia lasu wójt (burmistrz, prezydent miasta) informuje właścicieli lasów, z

zaznaczeniem, że uproszczony plan urządzenia lasu będzie podstawą naliczenia podatku leśnego.”

c) Po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Informację, o której mowa w ust. 4, wywiesza się na okres 14 dni w starostwie powiatowym oraz urzędach gmin właściwych ze względu na położenie nieruchomości objętych projektem uproszczonego planu urządzenia lasu, a ponadto podaje się ją do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a także zamieszcza się ją na stronach internetowych gminy i starostwa powiatowego oraz w prasie lokalnej.”

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W terminie do 30 dni od daty zdjęcia z wyłożenia projektu uproszczonego planu urządzenia lasu zainteresowani właściciele lasów mogą składać zastrzeżenia i wnioski w sprawie planu. Starosta wydaje decyzje w sprawie uznania lub nieuznania zastrzeżeń lub wniosków.”

9) Art. 22 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Starosta, po uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie nadleśniczego oraz izby rolno-leśnej, zatwierdza uproszczony plan urządzenia lasu.”

10) W art. 23:

a) Ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna ponad wielkość określoną w planie urządzenia lasu lub uproszczonym planie urządzenia lasu etatem miąższościowym użytków rębnych może nastąpić tylko w związku ze szkodą lub klęską żywiołową.”

b) Ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie braku możliwości utrzymania przewidzianego w planie urządzenia lasu lub w uproszczonym planie urządzenia lasu etatu cięć użytków rębnych z przyczyn wymienionych w ust. 2, dokonuje się zmiany planów w trybie określonym w ust. 1.”

11) Art. 25 otrzymuje brzmienie:

„25. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3,

2) szczegółowe wymagania w zakresie wyposażenia technicznego i wielkości potencjału kadrowego niezbędnego do należytego i terminowego wykonywania prac urządzeniowych, z uwzględnieniem wykształcenia, stażu pracy i wykonywanych czynności

- mając na uwadze zapewnienie terminowego i prawidłowego sporządzania planów urządzenia lasu oraz uproszczonych planów urządzenia lasów”.

12) Art. 28 ust. 1-2 otrzymuje brzmienie:

„2. Właściciel lasu niestanowiącego własności Skarbu Państwa nie może ogrodzić terenu swojego lasu, jeżeli sprzeciwiałyby się temu cele gospodarki leśnej lub byłoby to sprzeczne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

3. Decyzje w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, wydaje starosta po uzyskaniu opinii nadleśniczego oraz izby rolno-leśnej.”

13) W art. 58:

a) W ust. 3 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7. sporządzanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2.”

b) W ust. 3 po pkt 7 dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8. zakładanie i funkcjonowanie stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych”

c) W ust. 3 po pkt 8 dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9. realizację ustawowych zadań przez izby rolno-leśne”.

d) W ust. 3a uchyla się pkt 2.

Art. 8

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 17 ust. 1 pkt 39 otrzymuje brzmienie:

„39. dochody związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, izb rolno-leśnych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych, izb gospodarczych, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, spółdzielczych związków rewizyjnych, organizacji pracodawców, partii politycznych, europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych, działających na podstawie odrębnych przepisów - w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej;”

Art. 9.

W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326) wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 7:

a) ust. 2 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej”

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 5, następuje na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Do wniosku dotyczącego gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wójt (burmistrz, prezydent miasta) dołącza opinię dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych oraz opinię izby rolno-leśnej, a w odniesieniu do gruntów parków narodowych - opinię dyrektora parku.”

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do wniosku dotyczącego gruntów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, marszałek województwa dołącza swoją opinię oraz uprzednio doręczoną opinię

izby rolno-leśnej i przekazuje wniosek odpowiedniemu ministrowi w terminie do 30 dni od chwili złożenia wniosku przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”

2) Art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wyłączenie z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego, zaliczonych do klas I, II, III, IIIa, IIIb, oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, a także gruntów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2-10, oraz gruntów leśnych, przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne - może nastąpić po wydaniu decyzji zezwalających na takie wyłączenie, zaopiniowanych przez izbę rolno-leśną”.

3) W art. 20 po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. Decyzje, o których mowa w ust. 2 i 2a, są wydawane po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej”.

4) Art. 27 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontrolę stosowania przepisów ustawy sprawują minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw leśnictwa, marszałkowie województw, izby rolno-leśne oraz podmioty wymienione w art. 5 oraz art. 15 ust. 5 i art. 16 ust. 5.”

5) W art. 28:

a) Po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Sprawy prowadzone na podstawie ust. 1-4, wymagają uzyskania opinii rolno-leśnej”

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do gruntów leśnych, z tym że decyzję wydaje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, a w parkach narodowych dyrektor parku, po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej”.

Art. 10.

W ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.), wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 8a:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W sporządzaniu inwentaryzacji zwierzyny mogą brać udział właściwi nadleśniczowie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz przedstawiciel właściwej izby rolno-leśnej. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia właściwych nadleśniczych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz właściwą izbę rolno-leśną o miejscu i terminie sporządzenia inwentaryzacji zwierzyny. Niestawiennictwo przedstawiciela właściwej izby rolno-leśnej nie wstrzymuje sporządzenia inwentaryzacji.”

b) ust. 9 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej”

2) W art. 8c ust. 5 wyrazy „izb rolniczych” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnych.”

3) W art. 27:

- a) w ust. 5 pkt 4 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- b) w ust. 8 pkt 1 lit. a tiret trzeci wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- 4) W art. 29 ust. 1 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- 5) W art. 29a ust. 2a pkt 1 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- 6) W art. 46d:
 - a) w ust. 5 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
 - b) w ust. 6 pkt 2 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
 - c) w ust. 9 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- 7) W art. 46e ust. 1 wyrazy „izby rolniczej” zastępuje się wyrazami „izby rolno-leśnej.”
- 8) W art. 46g pkt 2 wyrazy „izb rolniczych” zastępuje się wyrazami „izb rolno-leśnych.”

Art. 11

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1893), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Art. 22 ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:
 „9. izb rolno-leśnych, związków zawodowych rolników, organizacji społeczno-zawodowych rolników, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych oraz stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych;”

Art. 12

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Art. 4 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
 „5. Rada gminy może w porozumieniu z izbą rolno-leśną, obniżyć kwotę stanowiącą średnią cenę sprzedaży drewna, określoną w ust. 4, przyjmowaną jako podstawa obliczania podatku leśnego na obszarze gminy.”
- 2) W art. 6:
 - a) Po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 „1a. W sprawach podatku leśnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) działa w porozumieniu z izbą rolno-leśną”
 - b) Po ust. 3a dodaje się ust. 3b w brzmieniu:
 „3b. Organ podatkowy, o którym mowa w ust. 3, przekazuje do dnia 15 grudnia roku podatkowego 2% należnych dochodów z tytułu podatku leśnego na rzecz izby rolno-leśnej”.
 - c) Po ust. 5a dodaje się ust. 5b w brzmieniu:

„5b. Gmina jest zobowiązana wpłacać do dnia 20 grudnia każdego roku podatkowego, 2% należnych dochodów z podatku leśnego od podmiotów wskazanych w ust. 5, na rzecz izby rolno-leśnej”.

d) Ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Rada gminy w drodze uchwały, w porozumieniu z izbą rolno-leśną, może zarządzić pobór podatku leśnego od osób wymienionych w ust. 2 w drodze inkasa oraz wyznaczyć inkasentów i określić wysokość wynagrodzenia za inkaso.”

3) W art. 7:

a) Ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Rada gminy, w drodze uchwały, w porozumieniu z izbą rolno-leśną, może wprowadzić inne zwolnienia przedmiotowe niż określone w ust. 1, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej.”

b) Ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Z tytułu zwolnienia od podatku leśnego, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, jednostkom samorządu terytorialnego oraz izbom rolno-leśnym przysługuje z budżetu państwa zwrot utraconych dochodów.

Art. 13

W ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.):

1) W art. 4 ust. 1 pkt 1 skreśla się lit. c);

2) W art. 5 ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a) w brzmieniu:

„1a) wpływy z podatku leśnego,”

3) W art. 20 ust. 3 skreśla się pkt 3;

4) W art. 21a ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) 25% - rozdzielanej, w sposób określony w ust. 4, między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których suma dochodów za rok poprzedzający rok bazowy z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku rolnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest niższa od 80% średnich dochodów z tych samych tytułów za rok poprzedzający rok bazowy we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin.”

5) W art. 32 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) W celu ustalenia części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat oraz kwoty, o której mowa w art. 21a ust. 1 pkt 3, przyjmuje się dochody, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać z podatku rolnego, stosując do ich obliczenia średnią cenę skupu żyta, a w przypadku innych podatków, stosując do ich obliczenia górne granice stawek podatków obowiązujące w danym roku. Do dochodów, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać, zalicza się także skutki finansowe wynikające z zastosowania, przewidzianych w przepisach prawa podatkowego, ulg podatkowych oraz ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w postaci umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowych.”

Art. 14

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.), wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 23:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W skład wojewódzkiej rady rynku pracy wchodzi osoby powoływane przez marszałka województwa spośród działających na terenie województwa wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, społeczno-zawodowych organizacji rolników, w tym związków zawodowych rolników indywidualnych i izb rolno-leśnych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy.”

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W skład powiatowej rady rynku pracy wchodzi osoby powoływane przez starostę spośród działających na terenie powiatu terenowych struktur każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, społeczno-zawodowych organizacji rolników, w tym związków zawodowych rolników indywidualnych i izb rolno-leśnych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy.”

Art. 15

W ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721), wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Zadaniem Centrum Doradztwa i ośrodków wojewódzkich jest prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, leśnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mające na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

2) W art. 4:

a) Ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. prowadzą działalność informacyjną wspierającą rozwój produkcji rolniczej i leśnej”.

b) Ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7. upowszechniają metody produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska;”

c) Ust. 2 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8. podejmują działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego i leśnego;”

3) W art. 5 ust. 2:

- a) Pkt 6 otrzymuje brzmienie:
„6) izbami rolno-leśnymi oraz Krajową Radą Izb Rolno-Leśnych”;
 - b) Po pkt 6b) dodaje się pkt 6c) w brzmieniu:
„stowarzyszeniami właścicieli lasów prywatnych;”
 - c) Po pkt 6c) dodaje się pkt 6d) w brzmieniu:
„spółkami do zagospodarowania wspólnot gruntowych;”
- 4) W art. 6
- a) Ust. 5 pkt 1 lit b) otrzymuje brzmienie:
„b) 2 przedstawicieli Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych”;
 - b) Ust. 5 pkt 1 lit c) otrzymuje brzmienie:
„c) 2 przedstawicieli zgłoszonych przez związki zawodowe rolników i leśników,”
 - c) W ust. 5 pkt 1 po lit. e) dodaje się ust. 5 pkt 1 lit. f) w brzmieniu:
„f) 2 przedstawicieli ministra właściwego do spraw leśnictwa,”
 - d) Ust. 5 pkt 2 lit c) otrzymuje brzmienie:
„c) 2 przedstawicieli właściwej miejscowo izby rolno-leśnej,”
 - e) Ust. 5 pkt 2 lit d) otrzymuje brzmienie:
„d) 2 przedstawicieli zgłoszonych przez związki zawodowe rolników i leśników działające na obszarze województwa,”
 - f) Ust. 5 pkt 2 lit e) otrzymuje brzmienie:
„e) 2 przedstawicieli zgłoszonych przez szkoły wyższe oraz instytuty badawcze, kształcące i realizujące działania na potrzeby rolnictwa, leśnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki leśnej,”
 - g) Ust. 5 pkt 2 lit f) otrzymuje brzmienie:
„f) 1 przedstawiciel szkół ponadpodstawowych kształcących na potrzeby rolnictwa i leśnictwa działających na obszarze województwa,”
 - h) W ust. 5 pkt 2 po lit. f) dodaje się ust. 5 pkt 2 lit. g) w brzmieniu:
„g) 2 przedstawicieli ministra właściwego do spraw leśnictwa,”
 - i) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Członków Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa.”
 - j) ust. 8 otrzymuje brzmienie:
„8. Rada działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa.”
- 5) Art. 14 otrzymuje brzmienie:
„14. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa, kontroluje i ocenia działalność jednostki doradztwa rolniczego oraz pracę jej dyrektora i Rady.
- 6) Art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„15. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa, w drodze rozporządzenia, nałożyć na jednostkę doradztwa rolniczego obowiązek realizacji dodatkowych zadań z zakresu doradztwa rolniczego i leśnego innych niż określone w art. 4 ust. 1 i 2, mając na względzie

realizację szczególnie ważnych celów gospodarczych lub społecznych albo potrzeby obrony kraju.”

Art. 16

W ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2097), wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 13:

a) Ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4. jednego przedstawiciela Krajowej Rady Izb Rolno-leśnych”.

b) Ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Członków Komisji do spraw Środków Ochrony Roślin powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rolnictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw leśnictwa”, z tym że członków Komisji do spraw Środków Ochrony Roślin, o których mowa w ust. 4 pkt 2-3a, minister właściwy do spraw rolnictwa powołuje i odwołuje odpowiednio na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska, ministra właściwego do spraw zdrowia i ministra właściwego do spraw klimatu. Przedstawicieli, o których mowa w ust. 4 pkt 4-7, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw rolnictwa spośród kandydatów zgłoszonych odpowiednio przez Krajową Radę Izb Rolno-leśnych, związki zawodowe rolników, spółki do zagospodarowania wspólnot gruntowych oraz organizacje społeczne, w tym stowarzyszenia właścicieli lasów prywatnych, których statutowym celem działania jest ekologia albo pszczelarstwo.”

Art. 17

W ustawie z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 129), wprowadza się następujące zmiany:

1) W art. 27:

a) Ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Centralny Ośrodek we współpracy z samorządami województw i izbami rolno-leśnymi prowadzi dla gatunków roślin uprawnych o dużym znaczeniu gospodarczym na obszarze województwa, wpisanych do krajowego rejestru lub znajdujących się we wspólnotowym katalogu odmian, porejestrowe doświadczalnictwo odmianowe.”

b) Ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Na podstawie wyników porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego Centralny Ośrodek w porozumieniu z samorządem województwa i izbą rolniczą ustala listę odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa.”

Art. 18.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE:

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych związanych z gospodarką leśną w Polsce wynosi 9,259 mln ha, co stanowi 29,8% powierzchni administracyjnej kraju. W strukturze własnościowej dominują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa. Ich powierzchnia wynosi 7,367 mln ha, z czego 7,118 mln ha znajduje się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP), 184 tys. ha należy do parków narodowych oraz 28 tys. ha znajduje się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa. Jednocześnie stałemu wzrostowi ulega udział lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa w ogólnej powierzchni lasów Polski. W latach 1995-2020 ich powierzchnia zwiększyła się z 1,494 mln ha (16,82% powierzchni lasów w kraju) do 1,787 mln ha (19,4%), z czego lasy należące do osób fizycznych zajmują powierzchnię 1,681 mln ha, wspólnot gruntowych – 66 tys. ha, a spółdzielni – 5 tys. ha.

Lasy stanowiące własność osób fizycznych, w tym lasy użytkowane przez stowarzyszenia właścicieli lasów prywatnych, wspólnot gruntowych, rolniczych spółdzielni produkcyjnych, kółek rolniczych, związków wyznaniowych i organizacji społecznych, są uznawane w Polsce za lasy prywatne. W powszechnie używanym nazewnictwie powyższe lasy określane są również – niewłaściwie – jako lasy niepaństwowe.

Należy spodziewać się dalszego wzrostu powierzchni lasów prywatnych w ogólnej powierzchni lasów w Polsce. Wskazywać na to mogą silne wpływy gospodarcze, społeczne, a także prawne Unii Europejskiej, której Polska jest członkiem od 2004 r. Tereny leśne w dwudziestu ośmiu obecnych krajach UE stanowią w ponad 50% własność prywatną i tworzą tzw. leśne gospodarstwa rodzinne. W Polsce natomiast skala wzrostu powierzchni lasów prywatnych jest determinowana bardzo niekorzystną konfiguracją przestrzenną prywatnych gruntów leśnych, przejawiającą się w dużym rozdrobnieniu powierzchni indywidualnych gospodarstw leśnych.

Istniejące niekorzystne uwarunkowania powierzchniowe nie przekładają się na tworzenie zorganizowanych form prowadzenia gospodarki leśnej w lasach prywatnych. Jedynymi tworzonymi do niedawna zrzeszeniami leśnymi były stowarzyszenia leśne, w których posiadaniu członków znajduje się zaledwie około trzech tysięcy hektarów gruntów leśnych. Drugą z form zrzeszeń leśnych prowadzących gospodarkę leśną w lasach prywatnych są „spółki do sprawowania zarządu nad wspólnotą gruntową”, które faktycznie są spółkami „do zagospodarowania wspólnot gruntowych” bądź spółkami leśnymi – w przypadku spółek fakultatywnych utworzonych dla prowadzenia gospodarki leśnej. Dopiero po zmianach wprowadzonych przepisami ustawy z 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1276) możliwe jest czynne regulowanie terenów należących do wspólnot gruntowych.

Ponadto spółdzielnie produkcyjne, prowadzące niegdyś powszechnie gospodarkę leśną w lasach prywatnych, są obecnie w zaniku, choć w krajach skandynawskich przeżywają renesans. Również izby rolno-leśne, stanowiące w okresie dwudziestolecia międzywojennego prężnie działający samorząd gospodarczy w Polsce, obecnie nie realizują zadań z zakresu leśnictwa, choć w Niemczech i w Austrii prowadzą efektywną działalność nadzorczą nad gospodarką leśną.

Polscy użytkownicy lasów prywatnych, jako jedni z nielicznych w UE, jeszcze do połowy 2011 r. nie posiadali własnej organizacji ogólnokrajowej reprezentującej ich interesy. Polska stanowi niechlubny wyjątek wśród państw członkowskich UE, nie będąc członkiem Europejskiej Federacji Lasów Prywatnych (Confédération Européenne des Propriétaires Forestiers – CEPPF). Rozproszone niewielkie zrzeszenia leśne mają ograniczony wpływ nie tylko na kształtowanie stanu prawnego z zakresu ich działalności, ale również na możliwość

lobbowania realizacji założeń polityki leśnej kraju. Stan ten skłania do poszukiwania efektywnych rozwiązań prawnych dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej na tak konfliktogennym obszarze. Dążenie do znalezienia efektywnych rozwiązań prawnych dla rozwoju zrzeszeń leśnych powinno być inspirowane różnorodnością form organizacyjnych funkcjonujących w polskim i zagranicznym leśnictwie prywatnym na przestrzeni XX wieku.

Na układ organizacyjny leśnictwa niepaństwowego w Polsce może mieć również wpływ schemat ustrojowy leśnictwa istniejący w Polsce. W szczególności, zgodnie z regulacjami ustawy o lasach nadzór nad gospodarką leśną sprawują:

- 1) minister właściwy do spraw środowiska - w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa;
- 2) starosta - w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 672), dalej jako: u.o.l.).

Starosta, wykonując samodzielnie nadzór nad gospodarką leśną, może organizować własną służbę leśną. Jednocześnie posiada on legitymację prawną do powierzenia nadleśniczemu prowadzenia spraw z zakresu nadzoru w formie tzw. porozumienia administracyjnego, po zapewnieniu na ten cel środków finansowych (art. 5 ust. 4 u.o.l.). Oczywiście, nadleśniczy nie ma obowiązku przyjmowania powierzanego nadzoru, gdyż jest to zadanie własne starosty. Niemniej jednak brak wykwalifikowanych służb leśnych w starostwach oraz ustawowo stworzona możliwość włączenia do realizacji zadań nadzoru terenowych jednostek organizacyjnych PGL LP sprzyja powierzaniu nadleśniczemu PGL LP spraw nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych.

Duża ilość powiatów w Polsce, i co z tym związane duże rozproszenie organizacyjne, nie sprzyja jednolitości działań w obszarze lasów niepaństwowych w Polsce.

Inna jest sytuacja w przypadku lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, gdzie za nadzór odpowiada minister właściwy do spraw środowiska, obecnie Minister Klimatu i Środowiska. W większości krajów Unii Europejskiej leśnictwo podporządkowane jest organowi (Ministrowi), który równocześnie jest odpowiedzialny za rolnictwo. Wskazane uwarunkowania obrazują, że aspekty leśnictwa są bardzo blisko powiązane z problematyką rolną.

Dodatkowo jak wynika z kontekstu historycznego w Polsce przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 17 marca 1921 r. (Dz.U. Nr 44, poz. 267), dalej jako: konstytucja marcowa, gwarantowały jednostkom prawo „zawiazywania stowarzyszeń i związków” (art. 108), co stanowiło legitymację prawną do utworzenia samorządu gospodarczego, działającego w formie izb rolniczych, na podstawie przepisów Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych (Dz.U. Nr 39, poz. 385), dalej: rozporządzenie 1928. W przeciwieństwie do współczesnych rozwiązań prawnych zakres działania izb rolniczych w dwudziestoleciu międzywojennym – nie bez wpływu oddziaływania niemieckich regulacji prawnych – obejmował również problematykę leśnictwa. Zgodnie z art. 1 rozporządzenia 1928, pojęcie „rolnictwa” obejmowało również: „leśnictwo, ogrodnictwo, hodowlę zwierząt i ryb oraz inne gałęzie wytwórczości bezpośrednio związane z gospodarstwem rolnym”.

Izby rolnicze stanowiły jednostki samorządu gospodarczego i osoby publiczno-prawne zarządzająco-nadzorujące, a nie gospodarujące w lasach prywatnych (art. 5 rozporządzenia 1928). W zakresie samodzielnego popierania rolnictwa do zadań izb rolniczych należało „organizowanie gospodarstw leśnych w lasach niestanowiących własności Państwa oraz zalesień nieużytków”, a także „opieka nad spółkami leśnymi” i „współdziałanie w zawodowym organizowaniu się społeczeństwa rolniczego oraz popieranie wszelkiego rodzaju

związków, zrzeszeń i spółdzielni, mających na celu rozwój rolnictwa” (art. 11 lit. l i t oraz art. 13 rozporządzenia 1928). Ponadto izby współdziałały z „władzami rządowymi i samorządowymi we wszystkich sprawach” dotyczących leśnictwa prywatnego, a także otrzymywały ze strony wskazanych władz „niezbędną pomoc i poparcie przy wykonywaniu zadań” (art. 12 i 15 rozporządzenia 1928). Ukierunkowanie działalności ówczesnych izb rolniczych na działalność związaną z lasami prywatnymi zbiegło się w czasie z pierwszym po odzyskaniu niepodległości uregulowaniem dotyczącym zagospodarowania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, w przepisach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa (Dz.U. z 1932 r. Nr 111, poz. 932), które zostało uchylone przez dekret władz PRL w 1948 r.

Również izby rolno-leśne, stanowiące w okresie dwudziestolecia międzywojennego prężnie działający samorząd gospodarczy w Polsce, obecnie nie realizują zadań z zakresu leśnictwa, choć w Niemczech prowadzą efektywną działalność nadzorczą nad gospodarką leśną.

Po drugiej wojnie światowej w Polsce nie odtworzono samorządu rolniczego w kształcie regulacji prawnych okresu II Rzeczypospolitej. Zlikwidowano izby rolnicze, a zadania i majątek izb rolniczych zostały przekazane Związkowi Samopomocy Chłopskiej - na podstawie Dekretu Rady Ministrów z 26 sierpnia 1946 r. o zniesieniu izb rolniczych (Dz.U. Nr 47, poz. 265 z późn. zm., co bardzo negatywnie wpłynęło na rozwój indywidualnych gospodarstw leśnych. W początkowym okresie działania PRL uchwalono również kilka aktów prawnych, których celem było przejęcie na rzecz Skarbu Państwa lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Stan ten przyczynił się do zniszczenia struktur zrzeszeniowych w leśnictwie, które powstały w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Jednocześnie skutki wprowadzonych wówczas zmian są ciągle obecne w polskim życiu prawnym, społecznym i gospodarczym. Potwierdza to współczesne bogate orzecznictwo sądów administracyjnych i powszechnych oraz Trybunału Konstytucyjnego, dotyczące powyższej tematyki.

Również w 1991 r. reaktywowano konstrukcję prawną izb rolniczych – na podstawie przepisów ustawy z 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 183), dalej: u.i.r. Do przepisów ustawy o izbach rolniczych, w okresie późniejszym, wprowadzono przepis obligujący izby rolnicze do inicjowania działań mających na celu powoływanie i wspieranie zrzeszeń i stowarzyszeń leśnych. Niestety, ustawodawca nieokreślił trybu działalności i brak podłoża prawnego umożliwiającego izbom rolniczym podjęcie nałożonych zadań. Z tej przyczyny ta regulacja pozostaje „martwa”. W tym kontekście wydaje się być koniecznym wzmocnienie nadzorczych uprawnień izb rolniczych nad gospodarką leśną w lasach prywatnych. Zgodnie z przepisami ustawy o izbach rolniczych, izby mogą wykonywać zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, przekazane na podstawie przepisów ustaw lub porozumień z właściwymi organami administracji rządowej, po zapewnieniu koniecznych środków finansowych przez administrację rządową. Na analogicznych warunkach mogą realizować zadania przekazane im w drodze porozumienia przez organy samorządu terytorialnego. W działalności zrzeszeń leśnych aktywność izb rolniczych mogłaby się przejawiać w udzielaniu porad w prowadzeniu gospodarstw leśnych oraz kierowaniu pomocy gospodarczej dla członków zrzeszeń leśnych. Ponadto izby rolnicze mogą podejmować działania z zakresu wypełniania ochronnych zadań gospodarki leśnej jako mieszczące się w sferze ochrony środowiska (art. 5 ust. 1 pkt 18 u.i.r.), jak również udzielać pomocy w wielu innych obszarach działalności. Wskazane mechanizmy istnieją między innymi w Niemczech, Austrii, Czechach czy na Węgrzech. Warto zatem podjąć działania mające na celu wdrożenie cennych sprawdzających się w wielu krajach rozwiązań prawnych.

W celu wprowadzenia powyższych zmian przygotowano propozycje nowelizacji szesnastu aktów prawnych w randze ustawy, to jest:

1. ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 183),
2. ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 140),
3. ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1912, z późn. zm.),
4. ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333),
5. ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 933),
6. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 672),
7. ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.),
8. ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326),
9. ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.),
10. ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.),
11. ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1893),
12. ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.),
13. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.),
14. ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721),
15. ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2097),
16. ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 129).

W obecnie obowiązującym prawie polskim nie jest możliwe wyodrębnienie, jako odrębnego podmiotu izby rolno-leśnej. Powinno się zatem powołać samorząd rolniczo-leśny działający na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i leśnictwa, reprezentujący interesy zrzeszonych w nim podmiotów. Jednostkami organizacyjnymi samorządu rolniczego będą izby rolno-leśne. Powyższe działania byłyby zbieżne z regulacją gospodarstwa rolnego, którym zgodnie z art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 740, z późn. zm, dalej jako: k.c.) są grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Izby powinny zatem działać na rzecz rolnictwa oraz leśnictwa, wpływać na kształtowanie polityki rolnej i leśnej, oraz uczestniczyć w ich realizacji. Izby powinny realizować wiele zadań do których należą: sporządzanie analiz, ocen, opinii i wniosków z zakresu produkcji rolnej oraz rynku rolnego, a także gospodarki leśnej oraz rynku drzewnego, i przedstawianie ich organom administracji rządowej i samorządu terytorialnego, występowanie do organów administracji rządowej w województwie i organów samorządu terytorialnego z inicjatywą w zakresie regulacji prawnych dotyczących rolnictwa, leśnictwa,

rozwoju wsi i rynków rolnych oraz opiniowanie projektów tych przepisów, prowadzenie działań na rzecz tworzenia rynku drzewnego, realizacji celów ochrony przyrody oraz poprawy warunków zbytu produktów drzewnych, zwłaszcza w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, prowadzenie analiz kosztów, celów ochrony oraz trwałego zrównoważenia gospodarki leśnej, gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji gospodarczych na potrzeby producentów rolnych i drzewnych oraz innych przedsiębiorców, doradztwo w zakresie gospodarki leśnej, oraz uzyskiwania przez właścicieli lasów dodatkowych dochodów, podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury leśnej oraz poprawy bezpieczeństwa pożarowego w lasach, podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie oraz leśnictwie, prowadzenie listy rzeczoznawców oraz przyznawanie tytułów kwalifikacyjnych w zakresie rolnictwa oraz leśnictwa, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, działanie na rzecz podnoszenia jakości środków i urządzeń stosowanych w działalności rolniczej i leśnej oraz na rzecz poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa w rolnictwie i leśnictwie, współdziałanie z jednostkami prowadzącymi szkoły rolnicze, szkoły leśne, wspieranie ich działalności, inicjowanie powstawania nowych szkół i zmian w programach nauczania oraz współorganizowanie praktyk, kształtowanie świadomości ekologicznej producentów rolnych i drzewnych, działanie na rzecz poprawy jakości produktów rolnych i leśnych, promowanie eksportu produktów rolnych i leśnych oraz rozwijanie współpracy z zagranicznymi organizacjami producentów rolnych i leśnych.

Organy administracji rządowej w województwie oraz organy samorządu terytorialnego powinny mieć możliwość zasięgania opinii właściwej miejscowo izby o projektach aktów prawa miejscowego dotyczących rolnictwa, leśnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, gospodarki leśnej oraz rynków drzewnych, z wyjątkiem przepisów porządkowych.

Zmianie powinny również ulec przepisy ustrojowe dostosowujące działania izb rolnych do uwarunkowań gospodarstwa rolnego, w rozumieniu k.c. Dotyczyłoby to zarówno tworzenia struktur izb, jak i struktur Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych.

Zmianie powinny ulec również uwarunkowania finansowe. Dochody izb powinny pochodzić nie tylko z odpisu w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego pobieranego na obszarze działania izby, ale również z odpisu w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku leśnego pobieranego na obszarze działania izby. Również otwarciu w tym zakresie powinny ulec środki z funduszu leśnego, według zasad wskazanych w przepisach szczególnych.

Krajowa Rada Izb Rolno-leśnych - jako organ ogólnopolski, powinna mieć możliwość opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, gospodarki żywnościowej, gospodarki leśnej, a także założeń i programów polityki rolnej oraz polityki leśnej, a także przedstawiania różnym organom, w tym organom samorządu terytorialnego wniosków w sprawie sytuacji w rolnictwie i leśnictwie oraz inicjatyw w zakresie regulacji prawnych. Organy administracji rządowej powinny też obligatoryjnie zasięgać opinii Krajowej Rady o projektach ustaw i aktów wykonawczych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, przemysłu drzewnego, rozwoju wsi oraz rynków rolnych i leśnych.

Ze względu na zmianę zakresu działalności izb, zmianie powinny ulec również przepisy dotyczące nadzoru. Nadzór nad działalnością Krajowej Rady powinien sprawować w zakresie spraw dotyczących rolnictwa minister właściwy do spraw rolnictwa, natomiast w zakresie spraw dotyczących leśnictwa minister właściwy do spraw leśnictwa. Nadzór nad działalnością izb powinien być w gestii właściwych wojewodów.

Udział izb rolno-leśnych powinien istnieć w przypadku wspólnot gruntowych, zwłaszcza odnośnie wydawania decyzji deklaratoryjnych dotyczącej nabywania gruntów z mocy ustawy. Dotyczyłoby to decyzji wojewodów w sprawie nieodpłatnego nabycia przez gminę własności nieruchomości, w przypadku złożenia przez gminę wniosku, o którym mowa w art. 8g ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 140), po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej. Izby rolno-leśne powinny również aktywnie uczestniczyć opiniotawczo w zakresie realizowanych zadań nadzorczych. Jako wyspecjalizowane podmioty usprawniłyby długotrwałe działania realizowane obecnie nad spółkami do zagospodarowania wspólnot gruntowych.

W kontekście ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1912, z późn. zm.) podkreślenia wymaga, że grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa mają częstokroć bardzo niekorzystną konfigurację gruntów. W celu poprawy efektywności gospodarowania na tych trudnych w użytkowaniu gruntach koniecznym byłoby przeprowadzenie procesu scalania gruntów. Grunty objęte scaleniem powinien tak jak dotychczas szacować oraz opracowywać projekt scalenia upoważniony przez starostę geodeta-projektant scalenia. Dla poprawy efektów scaleń wskazanym byłoby, aby odbywało się to przy udziale powołanej przez ten organ komisji pełniącej funkcje doradcze. W skład komisji powinni wchodzić przedstawiciele izby leśnej, na której terenie działania są położone grunty leśne objęte scaleniem.

Odnośnie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333), a także ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.). Wskazanym jest uregulowanie, że w sprawach podatku rolnego oraz podatku leśnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) działa w porozumieniu z izbą rolno-leśną. Zakres porozumienia z izbą rolno-leśną powinien również dotyczyć uprawnień rady gminy w zakresie poboru wskazanych podatków, jak i zwolnień z ich stosowania.

W przypadku ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 933) koniecznym jest rozszerzenie regulacji o udział stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie niedziałających w celu uzyskania zysku oraz Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych w pracach Rady Rolników. Istotnym jest tu również wprowadzenie regulacji dotyczącej wsparcia na rzecz odnowienia lub przebudowy drzewostanu w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy szkody w lasach, powstałej w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi, zagrażających trwałości lasów, z środków funduszu składkowego jako działanie ze sfery zadań publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.). Zakres regulacji dotyczących form ubezpieczenia społecznego rolników powinien objąć również przedstawicieli leśnictwa. Wynika to z zakresu definicji gospodarstwa rolnego, jak i wzajemnych relacji pomiędzy leśnictwem a rolnictwem. Dotychczas przedstawiciele leśnictwa praktycznie nie mają żadnego systemu ubezpieczeń, choć ubezpieczenia tego typu występują w innych krajach europejskich (np. Belgia, Francja). W praktyce oznaczałoby konieczność utworzenia systemu ubezpieczeń w leśnictwie. Ubezpieczenia realizowałaby kasa właściwa do spraw ubezpieczenia leśnego. Prezes Kasy byłby centralnym organem

administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw leśnictwa. Interesy ogółu ubezpieczonych i świadczeniobiorców, dotyczące ubezpieczenia i działalności Kasy, reprezentowałaby właśnie Rada Ubezpieczenia Społecznego Leśników. Radę Leśników powoływałby minister właściwy do spraw leśnictwa spośród kandydatów zgłoszonych przez społeczno-zawodowe organizacje leśników oraz Krajową Radę Izb Leśnych.

Ubezpieczeniu podlegałoby się z mocy ustawy albo na wniosek. Jeżeli ustawa przewidywałaby objęcie ubezpieczeniem na wniosek, z wnioskiem o objęcie ubezpieczeniem wystąpić zainteresowana osoba lub leśnik, na którego rachunek ta osoba pracuje. Składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca leśnik. Jeżeli gospodarka leśna byłaby prowadzona na rachunek kilku osób, obowiązek opłacenia składki powinien ciążyć na nich solidarnie. Obowiązek opłacenia składki powstawałby od dnia, w którym powstało ubezpieczenie, a ustawałby od dnia, w którym ustało ubezpieczenie. Stworzenie systemu ubezpieczeń w leśnictwie ułatwiałoby odtwarzanie drzewostanu lub przywracanie gruntom zdegradowanym i zdewastowanym dawnych wartości, zwłaszcza jeżeli szkody te powstały przy działaniu nieustalonych sprawców.

W celu właściwego funkcjonowania systemu ubezpieczeń w leśnictwie należałoby utworzyć fundusz składkowy przeznaczony na finansowanie między innymi:

- 1) świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego leśników
 - 2) bezpośrednich kosztów funkcjonowania Rady Leśników;
 - 3) kosztów zarządzania funduszem i wykonywania jego zobowiązań jako osoby prawnej,
 - 4) zapobiegania wypadkom i nieszczęśliwym zdarzeniom w gospodarstwach leśnych,
 - 5) pomocy w zakresie likwidacji szkód zaistniałych w gospodarstwach leśnych w wyniku klęsk żywiołowych i innych sytuacji kryzysowych
- na rzecz ubezpieczonych i świadczeniobiorców oraz członków ich rodzin.

Ze środków funduszu składkowego byłyby wspierane działania ze sfery zadań publicznych uregulowane w przepisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

Zmiana stanu prawnego dotyczy też wielu kwestii uregulowanych w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 672). Dla poprawy realizowanego nadzoru należałoby zapewnić możliwość staroście do zasięgania opinii izby rolno-leśnej. W tym zakresie wydaje się zasadne wprowadzenie stanowiska uzgodnienia izby rolno-leśnej przy procedurze działania dotyczącego: braku możliwości ustalenia sprawcy szkody w lasach, powstałej w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi, zagrażających trwałości lasów, uznania lasu za ochronny lub pozbawienie go tego charakteru, określania zadań urzędniowych dotyczących decyzji starosty opartej na inwentaryzacji stanu lasów, uproszczonego planu urządzenia lasu.

Dla poprawy funkcjonowania nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, zapewnienia kompatybilności regulacji prawnych oraz zapewnienia ekonomiki postępowania koniecznym jest również wprowadzenie innych zmian w przepisach ustawy o lasach. Należą do nich odpowiednio:

- zapewnienie wykonywania nie tylko pełnych planów urządzenia lasu, ale również uproszczonych planów urządzenia lasów, przez przedsiębiorcę, w tym usługodawcę z państwa członkowskiego w rozumieniu art. 3 pkt 10 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 470), który dysponuje wyposażeniem technicznym oraz zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje niezbędne do terminowego i prawidłowego sporządzania planów urządzenia lasu.;

- zagwarantowanie uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie tylko ustaleń pełnych planów urządzenia lasu, ale również uproszczonych planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych;
- zapewnienie możliwości finansowania sporządzania uproszczonych planów urządzenia lasu nie tylko dla osób fizycznych i wspólnot gruntowych, ale również dla stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych;
- zagwarantowanie możliwości publicznego wywieszania – jako formy doręczania na okres 14 dni w starostwie powiatowym oraz urzędach gmin właściwych ze względu na położenie nieruchomości objętych projektem uproszczonego planu urządzenia lasu, informacji o sporządzeniu projektu uproszczonego planu urządzenia lasu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Obecnie istniejący obowiązek pisemnego poinformowania każdego z właścicieli lasów, jest bardzo czasochłonny i kosztochłonny, zwłaszcza na obszarach dużego rozdrobnienia prywatnych gruntów leśnych;
- możliwość wyrażenia opinii przez izbę rolno-leśną do projektu uproszczonego planu urządzenia lasu;
- wskazanie o zwiększeniu rozmiaru pozyskania drewna ponad wielkość określoną etatem miąższościowym użytków rębnych w związku ze szkodą lub klęską żywiołową - w oparciu nie tylko o pełen plan urządzenia lasu, ale również uproszczony plan urządzenia lasu;
- rozszerzenie delegacji ustawowej dla ministra właściwego do spraw środowiska w sprawie określania w drodze rozporządzenia szczegółowych wymagań w zakresie wyposażenia technicznego i wielkości potencjału kadrowego niezbędnego do należytego i terminowego wykonywania prac urządzeniowych, z uwzględnieniem wykształcenia, stażu pracy i wykonywanych czynności;
- wskazanie, że właściciel lasu niestanowiącego własności Skarbu Państwa nie może ogrodzić terenu swojego lasu, jeżeli sprzeciwiałyby się temu cele gospodarki leśnej lub byłoby to sprzeczne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Decyzje w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, powinien wydawać starosta po uzyskaniu opinii nadleśniczego oraz izby rolno-leśnej;
- rozszerzenie możliwości obligatoryjnego wydatkowania środków z funduszu leśnego na sporządzanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, zakładanie i funkcjonowanie stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych oraz realizację ustawowych zadań przez izby rolno-leśne;
- uregulowanie nie normatywnych obecnie pojęć: funkcji lasu, pozaprodukcyjnych funkcji lasu i produkcyjnych funkcji lasu.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.), dalej jako: CIT, brakuje rozwiązań dotyczących możliwości zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych dla dochodów izb rolno-

leśnych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych. Przepisy ustawy CIT regulują opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób prawnych. Dotychczas zgodnie z reżimem art. 17 ustawy CIT zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych są m.in. dochody związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, izb rolno-leśnych, izb gospodarczych, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła i wielu innych podmiotów i samorządów - w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej. Istniejąca regulacja zwolnieniowa wpisywałaby się w zakres możliwości zwolnień od powyższego podatku izb leśnych.

W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326) należałoby rozszerzyć istniejące uprawnienia izb rolniczych w kontekście zmiany przeznaczenia gruntów do izb rolno-leśnych. Rola izb rolno-leśnych powinna uzewnętrzniać się również w przypadku wyłączenia z produkcji użytków rolnych oraz gruntów leśnych. Izby rolno-leśne powinny również sprawować – poza ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw leśnictwa, marszałką województwa oraz organów odpowiedzialnych za wyłączanie gruntów z produkcji oraz rekultywację - kontrolę stosowania przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.), należy zaakcentować, że regulacje dotyczące prawa łowieckiego odnoszą się do problematyki izb rolno-leśnych w zakresie stosowania zasad gospodarki łowieckiej, udziału w pracach zespołu – powoływanego przez marszałką województwa – będącego organem opiniotawczo-doradczym w zakresie przygotowania przez marszałką projektu uchwały w zakresie dotyczącym podziału na obwody łowieckie oraz zaliczenia obwodów łowieckich do określonych kategorii jakościowych, a także zmiany granic obwodu lub zmiany zaliczenia obwodu do kategorii. Nie ma przeciwwskazań, aby analogiczne zadania odnośnie łowieckich obwodów leśnych wykonywały izby rolno-leśne.

Przedstawiciele izb rolno-leśnych powinni również mieć możliwość uczestniczenia w oględzinach szkód lub szacowaniu ostatecznym przy rozpatrywaniu przez nadleśniczych odwołań, łącznie z uprawnieniem do wydawania opinii w tym zakresie. Dotychczasowe uprawnienia w tym zakresie izb rolno-leśnych, również nie są związane z ich zakresem działalności. W celu podniesienia jakości pracy szacujących członków izb rolno-leśnych powinni mieć oni możliwość korzystania ze szkoleń organizowanych w tym zakresie przez pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

W sporządzaniu inwentaryzacji zwierzyny poza właściwym nadleśniczym Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, powinien mieć możliwość udziału przedstawiciel właściwej izby rolno-leśnej. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego zawiadamiałby właściwych nadleśniczych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz właściwą izbę rolno-leśną o miejscu i terminie sporządzenia inwentaryzacji zwierzyny. Niestawiennictwo przedstawiciela właściwej izby rolno-leśnej nie powinno wstrzymać sporządzenia inwentaryzacji.

W kontekście ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1893) zauważyć należy, że problematyka leśnictwa jest dotychczas uregulowana w dziale „środowisko” obejmującym sprawy ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów, w szczególności w zakresie m.in.:

- 1) ochrony przyrody, w tym w parkach narodowych i krajobrazowych, rezerwach przyrody, oraz bioróżnorodności, ochrony gatunków roślin i zwierząt, prawem chronionych lasów, zwierzyny i innych tworów przyrody;
- 2) geologii;
- 3) gospodarki zasobami naturalnymi;
- 4) leśnictwa;
- 5) ochrony lasów i gruntów leśnych;
- 6) łowiectwa.

W dziale środowisko nie uregulowano aspektów współdziałania w ramach tworzenia zrzeszeń leśnych, czy pomocy konsultacyjnej, opiniodawczej i nadzorczej udzielanej przez izby rolno-leśne. Ze względu na konstytucyjne uwarunkowania dotyczące pomocy kwestie te wymagają uregulowania.

Przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.), dalej jako: ustawa d.j.s.t., regulują problematykę źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. W art. 4 pkt 1 lit. c) ustawy d.j.s.t. uregulowano, że źródłami dochodów własnych gminy są wpływy z podatków leśnego. Powyższa regulacja może budzić kontrowersje zważywszy, że gminy nie mają praktycznie żadnych istotnych zadań związanych z utrzymaniem lasów. Cały ciężar spoczywa dotychczas w tym zakresie na powiatach. Koniecznym jest uzyskanie większej dywersyfikacji źródeł finansowania prowadzonego nadzoru ze środków podatku leśnego. Współfinansując z jego środków organy i samorząd odpowiedzialne za wykonywanie czynności nadzorczych nad gospodarką leśną sprawowaną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Środki z podatku leśnego powinny zatem wpływać do budżetów powiatów, a także powinny wspomagać funkcjonowanie izb leśnych, wspierających starostów w wykonywaniu czynności nadzorczych nad gospodarką leśną sprawowaną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.), należy wprowadzić regulacje umożliwiające izmom rolno-leśnym, stowarzyszeniom właścicieli lasów prywatnych oraz spółkom do zagospodarowania wspólnot gruntowych do działania w wojewódzkiej i powiatowej radzie rynku pracy. Zapewni to bardziej elastyczne i efektywne działania w zakresie rynku pracy. Tworzone izby rolno-leśne powinny również stanowić istotne wsparcie dla rozwoju rynku pracy. Członkowie izb rolno-leśnych powinni wchodzić w skład Rady Rynku Pracy. W tym zakresie izby rolno-leśne stanowiłyby podporę dla samorządu województwa oraz samorządu powiatowego.

W ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721), należy zobligować ośrodki doradztwa rolniczego do współpracy z izbami rolno-leśnymi oraz Krajową Radą Izb Rolno-Leśnych. Wskazaniem byłoby, aby przy jednostkach doradztwa rolniczego funkcjonowała Rada Społeczna Doradztwa Leśnego, w skład której wchodziłoby przedstawiciele Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych i izb rolno-leśnych. Zapewniłoby to lepsze przekazywanie dobrych praktyk dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej, a jednocześnie usprawniłoby i ujednoliciło działania nadzorcze nad prowadzeniem gospodarki leśnej.

Uprawnienia izb rolno-leśnych powinny być również realizowane w reżimie przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2097), jak również ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 129).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem wprowadzenia ustawy jest uregulowanie kwestii funkcjonowania izb rolno-leśnych i dokonanie innych zmian usprawniających realizację nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, co może zostać zrealizowane poprzez zmianę ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 183), ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 140), ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1912, z późn. zm.), ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333), ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 933), ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 672), ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.), ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326), ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.), ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.), ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1893), ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.), ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.), ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721), ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2097) oraz ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 129).

Przykłady organizacyjne w wielu krajach europejskich (m.in. Niemcy, Szwecja, Czechy, Estonia, Słowacja) oraz polskie uwarunkowania historyczne wskazują, że najlepszym sposobem rozwoju gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, poza rozwojem stowarzyszeń i spółdzielni, jest rozwój izb rolno-leśnych. Nie jest rozwiązaniem istniejących problemów obecnie obowiązująca regulacja dotycząca „inicjowania działań przez izby rolnicze mające na celu powoływanie nowych i wspieranie już istniejących stowarzyszeń i zrzeszeń leśnych” (art. 5 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych – Dz. U. z 2022 r. poz. 183) ze względu na nieokreślenie trybu działalności i brak podłoża prawnego umożliwiającego izbom rolniczym podjęcie nałożonych zadań. Z tej przyczyny ta regulacja pozostaje „martwa”. W tym kontekście wydaje się być koniecznym wzmocnienie nadzorczych uprawnień izb rolnych w kierunku gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. W demokratycznym państwie prawnym zachodzi konieczność doskonalenia prawodawstwa, które powinno zmierzać do rozszerzenia i wzmacniania prawnych możliwości działania społeczeństwa w ramach izb rolno-leśnych, a także zrzeszania się właścicieli lasów prywatnych w celu wspólnego zagospodarowania lasów i wspólnego prezentowania swych interesów wobec organów samorządowych i rządowych. W celu zachęcenia osób indywidualnych do prowadzenia gospodarki leśnej organy administracji publicznej powinny stosować określone bodźce prawno-finansowe, gdyż ich brak uniemożliwia lub znacznie utrudnia prowadzenie trwałej gospodarki leśnej.

Izby rolno-leśne mają do odegrania istotną rolę w zakresie wzmocnienia rozproszonego nadzoru wielu starostów nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu

Państwa. Istniejące przepisy prawne nie zapewniają jednak obecnie istniejącym izbom instrumentów prawnych umożliwiających podjęcie oczekiwanych działań, stąd zachodzi konieczność zmiany istniejących rozwiązań prawnych, co powinno nastąpić w ramach przepisów ustawy o zmianie ustawy o izbach rolniczych oraz niektórych innych ustaw.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

W celu wprowadzenia powyższych zmian przygotowano propozycje nowelizacji szesnastu aktów prawnych w randze ustawy, to jest:

1. ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 183),
2. ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 140),
3. ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1912, z późn. zm.),
4. ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333),
5. ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 933),
6. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 672),
7. ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.),
8. ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326),
9. ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.),
10. ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.),
11. ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1893),
12. ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.),
13. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.),
14. ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721),
15. ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2097),
16. ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 129).

W obecnie obowiązującym prawie polskim nie jest możliwe wyodrębnienie, jako odrębnego podmiotu izby rolno-leśnej. Powinno się zatem powołać samorząd rolniczo-leśny działający na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i leśnictwa, reprezentujący interesy zrzeszonych w nim podmiotów. Jednostkami organizacyjnymi samorządu rolniczego będą izby rolno-leśne. Powyższe działania byłyby zbieżne z regulacją gospodarstwa rolnego, którym zgodnie z art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 740, z późn. zm, dalej jako: k.c.) są grunty rolne wraz z gruntami leśnymi,

budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Izby powinny zatem działać na rzecz rolnictwa oraz leśnictwa, wpływać na kształtowanie polityki rolnej i leśnej, oraz uczestniczyć w ich realizacji. Izby powinny realizować wiele zadań do których należą: sporządzanie analiz, ocen, opinii i wniosków z zakresu produkcji rolnej oraz rynku rolnego, a także gospodarki leśnej oraz rynku drzewnego, i przedstawianie ich organom administracji rządowej i samorządu terytorialnego, występowanie do organów administracji rządowej w województwie i organów samorządu terytorialnego z inicjatywą w zakresie regulacji prawnych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych oraz opiniowanie projektów tych przepisów, prowadzenie działań na rzecz tworzenia rynku drzewnego, realizacji celów ochrony przyrody oraz poprawy warunków zbytu produktów drzewnych, zwłaszcza w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, prowadzenie analiz kosztów, celów ochrony oraz trwałego zrównoważenia gospodarki leśnej, gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji gospodarczych na potrzeby producentów rolnych i drzewnych oraz innych przedsiębiorców, doradztwo w zakresie gospodarki leśnej, oraz uzyskiwania przez właścicieli lasów dodatkowych dochodów, podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury leśnej oraz poprawy bezpieczeństwa pożarowego w lasach, podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie oraz leśnictwie, prowadzenie listy rzeczoznawców oraz przyznawanie tytułów kwalifikacyjnych w zakresie rolnictwa oraz leśnictwa, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, działanie na rzecz podnoszenia jakości środków i urządzeń stosowanych w działalności rolniczej i leśnej oraz na rzecz poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa w rolnictwie i leśnictwie, współdziałanie z jednostkami prowadzącymi szkoły rolnicze, szkoły leśne, wspieranie ich działalności, inicjowanie powstawania nowych szkół i zmian w programach nauczania oraz współorganizowanie praktyk, kształtowanie świadomości ekologicznej producentów rolnych i drzewnych, działanie na rzecz poprawy jakości produktów rolnych i leśnych, promowanie eksportu produktów rolnych i leśnych oraz rozwijanie współpracy z zagranicznymi organizacjami producentów rolnych i leśnych.

Organy administracji rządowej w województwie oraz organy samorządu terytorialnego powinny mieć możliwość zasięgania opinii właściwej miejscowo izby o projektach aktów prawa miejscowego dotyczących rolnictwa, leśnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, gospodarki leśnej oraz rynków drzewnych, z wyjątkiem przepisów porządkowych.

Zmianie powinny również ulec przepisy ustrojowe dostosowujące działania izb rolnych do uwarunkowań gospodarstwa rolnego, w rozumieniu k.c. Dotyczyłoby to zarówno tworzenia struktur izb, jak i struktur Krajowej Rady Rolno-Leśnych.

Zmianie powinny ulec również uwarunkowania finansowe. Dochody izb powinny pochodzić nie tylko z odpisu w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego pobieranego na obszarze działania izby, ale również z odpisu w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku leśnego pobieranego na obszarze działania izby. Również otwarciu w tym zakresie powinny ulec środki z funduszu leśnego, według zasad wskazanych w przepisach szczególnych.

Krajowa Rada Izb Rolno-leśnych - jako organ ogólnopolski, powinna mieć możliwość opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, gospodarki żywnościowej, gospodarki leśnej, a także założeń i programów polityki rolnej oraz polityki leśnej, a także przedstawiania różnym organom, w tym organom samorządu terytorialnego

wniosków w sprawie sytuacji w rolnictwie i leśnictwie oraz inicjatyw w zakresie regulacji prawnych. Organy administracji rządowej powinny też obligatoryjnie zasięgać opinii Krajowej Rady o projektach ustaw i aktów wykonawczych dotyczących rolnictwa, leśnictwa, przemysłu drzewnego, rozwoju wsi oraz rynków rolnych i leśnych.

Ze względu na zmianę zakresu działalności izb, zmianie powinny ulec również przepisy dotyczące nadzoru. Nadzór nad działalnością Krajowej Rady powinien sprawować w zakresie spraw dotyczących rolnictwa minister właściwy do spraw rolnictwa, natomiast w zakresie spraw dotyczących leśnictwa minister właściwy do spraw leśnictwa. Nadzór nad działalnością izb powinien być w gestii właściwych wojewodów.

Udział izb rolno-leśnych powinien istnieć w przypadku wspólnot gruntowych, zwłaszcza odnośnie wydawania decyzji deklaratoryjnych dotyczącej nabywania gruntów z mocy ustawy. Dotyczyłoby to decyzji wojewodów w sprawie nieodpłatnego nabycia przez gminę własności nieruchomości, w przypadku złożenia przez gminę wniosku, o którym mowa w art. 8g ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 140), po uzyskaniu opinii izby rolno-leśnej. Izby rolno-leśne powinny również aktywnie uczestniczyć opiniodawczo w zakresie realizowanych zadań nadzorczych. Jako wyspecjalizowane podmioty usprawniłyby długotrwałe działania realizowane obecnie nad spółkami do zagospodarowania wspólnot gruntowych.

W kontekście ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1912, z późn. zm.) podkreślenia wymaga, że grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa mają częstokroć bardzo niekorzystną konfigurację gruntów. W celu poprawy efektywności gospodarowania na tych trudnych w użytkowaniu gruntach koniecznym byłoby przeprowadzenie procesu scalania gruntów. Grunty objęte scaleniem powinien tak jak dotychczas szacować oraz opracowywać projekt scalenia upoważniony przez starostę geodeta-projektant scalenia. Dla poprawy efektów scaleń wskazanym byłoby, aby odbywało się to przy udziale powołanej przez ten organ komisji pełniącej funkcje doradcze. W skład komisji powinni wchodzić przedstawiciele izby leśnej, na której terenie działania są położone grunty leśne objęte scaleniem.

Odnośnie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333), a także ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.). Wskazaniem jest uregulowanie, że w sprawach podatku rolnego oraz podatku leśnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) działa w porozumieniu z izbą rolno-leśną. Zakres porozumienia z izbą rolno-leśną powinien również dotyczyć uprawnień rady gminy w zakresie poboru wskazanych podatków, jak i zwolnień z ich stosowania.

W przypadku ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 933) koniecznym jest rozszerzenie regulacji o udział stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, innych form organizacyjnych w leśnictwie niedziałających w celu uzyskania zysku oraz Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych w pracach Rady Rolników. Istotnym jest tu również wprowadzenie regulacji dotyczącej wsparcia na rzecz odnowienia lub przebudowy drzewostanu w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy szkody w lasach, powstałej w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi, zagrażających trwałości lasów, z środków funduszu składkowego jako działanie ze sfery zadań publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.).

Zakres regulacji dotyczących form ubezpieczenia społecznego rolników powinien objąć również przedstawicieli leśnictwa. Wynika to z zakresu definicji gospodarstwa rolnego, jak i wzajemnych relacji pomiędzy leśnictwem a rolnictwem. Dotychczas przedstawiciele leśnictwa praktycznie nie mają żadnego systemu ubezpieczeń, choć ubezpieczenia tego typu występują w innych krajach europejskich (np. Belgia, Francja). W praktyce oznaczałoby konieczność utworzenia systemu ubezpieczeń w leśnictwie. Ubezpieczenia realizowałaby kasa właściwa do spraw ubezpieczenia leśnego. Prezes Kasy byłby centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw leśnictwa. Interesy ogółu ubezpieczonych i świadczeniobiorców, dotyczące ubezpieczenia i działalności Kasy, reprezentowałaby właśnie Rada Ubezpieczenia Społecznego Leśników. Radę Leśników powoływałby minister właściwy do spraw leśnictwa spośród kandydatów zgłoszonych przez społeczno-zawodowe organizacje leśników oraz Krajową Radę Izb Leśnych.

Ubezpieczeniu podlegałoby się z mocy ustawy albo na wniosek. Jeżeli ustawa przewidywałaby objęcie ubezpieczeniem na wniosek, z wnioskiem o objęcie ubezpieczeniem wystąpić zainteresowana osoba lub leśnik, na którego rachunek ta osoba pracuje. Składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca leśnik. Jeżeli gospodarka leśna byłaby prowadzona na rachunek kilku osób, obowiązek opłacenia składki powinien ciążyć na nich solidarnie. Obowiązek opłacenia składki powstawałby od dnia, w którym powstało ubezpieczenie, a ustawałby od dnia, w którym ustało ubezpieczenie. Stworzenie systemu ubezpieczeń w leśnictwie ułatwiałoby odtwarzanie drzewostanu lub przywracanie gruntom zdegradowanym i zdewastowanym dawnych wartości, zwłaszcza jeżeli szkody te powstały przy działaniu nieustalonych sprawców.

W celu właściwego funkcjonowania systemu ubezpieczeń w leśnictwie należałoby utworzyć fundusz składkowy przeznaczony na finansowanie między innymi:

- 1) świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego leśników
 - 2) bezpośrednich kosztów funkcjonowania Rady Leśników;
 - 3) kosztów zarządzania funduszem i wykonywania jego zobowiązań jako osoby prawnej,
 - 4) zapobiegania wypadkom i nieszczęśliwym zdarzeniom w gospodarstwach leśnych,
 - 5) pomocy w zakresie likwidacji szkód zaistniałych w gospodarstwach leśnych w wyniku klęsk żywiołowych i innych sytuacji kryzysowych
- na rzecz ubezpieczonych i świadczeniobiorców oraz członków ich rodzin.

Ze środków funduszu składkowego byłyby wspierane działania ze sfery zadań publicznych uregulowane w przepisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

Zmiana stanu prawnego dotyczy też wielu kwestii uregulowanych w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 672). Dla poprawy realizowanego nadzoru należałoby zapewnić możliwość staroście do zasięgania opinii izby rolno-leśnej. W tym zakresie wydaje się zasadne wprowadzenie stanowiska uzgodnienia izby rolno-leśnej przy procedurze działania dotyczącego: braku możliwości ustalenia sprawcy szkody w lasach, powstałej w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych, oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi, zagrażających trwałości lasów, uznania lasu za ochronny lub pozbawienie go tego charakteru, określania zadań urzędniowych dotyczących decyzji starosty opartej na inwentaryzacji stanu lasów, uproszczonego planu urządzenia lasu.

Dla poprawy funkcjonowania nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, zapewnienia kompatybilności regulacji prawnych oraz zapewnienia ekonomiki postępowania koniecznym jest również wprowadzenie innych zmian w przepisach ustawy o lasach. Należą do nich odpowiednio:

- zapewnienie wykonywania nie tylko pełnych planów urządzenia lasu, ale również uproszczonych planów urządzenia lasów, przez przedsiębiorcę, w tym usługodawcę z państwa członkowskiego w rozumieniu art. 3 pkt 10 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 470), który dysponuje wyposażeniem technicznym oraz zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje niezbędne do terminowego i prawidłowego sporządzania planów urządzenia lasu.;
- zagwarantowanie uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie tylko ustaleń pełnych planów urządzenia lasu, ale również uproszczonych planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych;
- zapewnienie możliwości finansowania sporządzania uproszczonych planów urządzenia lasu nie tylko dla osób fizycznych i wspólnot gruntowych, ale również dla stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych;
- zagwarantowanie możliwości publicznego wywieszania – jako formy doręczania na okres 14 dni w starostwie powiatowym oraz urzędach gmin właściwych ze względu na położenie nieruchomości objętych projektem uproszczonego planu urządzenia lasu, informacji o sporządzeniu projektu uproszczonego planu urządzenia lasu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Obecnie istniejący obowiązek pisemnego poinformowania każdego z właścicieli lasów, jest bardzo czasochłonny i kosztochłonny, zwłaszcza na obszarach dużego rozdrobnienia prywatnych gruntów leśnych;
- możliwość wyrażenia opinii przez izbę rolno-leśną do projektu uproszczonego planu urządzenia lasu;
- wskazanie o zwiększeniu rozmiaru pozyskania drewna ponad wielkość określoną etatem miąższościowym użytków rębnych w związku ze szkodą lub klęską żywiołową - w oparciu nie tylko o pełen plan urządzenia lasu, ale również uproszczony plan urządzenia lasu;
- rozszerzenie delegacji ustawowej dla ministra właściwego do spraw środowiska w sprawie określania w drodze rozporządzenia szczegółowych wymagań w zakresie wyposażenia technicznego i wielkości potencjału kadrowego niezbędnego do należytego i terminowego wykonywania prac urzędniowych, z uwzględnieniem wykształcenia, stażu pracy i wykonywanych czynności;
- wskazanie, że właściciel lasu niestanowiącego własności Skarbu Państwa nie może ogrodzić terenu swojego lasu, jeżeli sprzeciwiałyby się temu cele gospodarki leśnej lub byłoby to sprzeczne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Decyzje w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, powinien wydawać starosta po uzyskaniu opinii nadleśniczego oraz izby rolno-leśnej;
- rozszerzenie możliwości obligatoryjnego wydatkowania środków z funduszu leśnego na sporządzanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, zakładanie i funkcjonowanie stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych oraz realizację ustawowych zadań przez izby rolno-leśne;

- uregulowanie nie normatywnych obecnie pojęć: funkcji lasu, pozaprodukcyjnych funkcji lasu i produkcyjnych funkcji lasu.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.), dalej jako: ustawa CIT, brakuje rozwiązań dotyczących możliwości zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych dla dochodów izb rolno-leśnych, stowarzyszeń właścicieli lasów prywatnych, spółek do zagospodarowania wspólnot gruntowych. Przepisy ustawy CIT regulują opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób prawnych. Dotychczas zgodnie z reżimem art. 17 ustawy CIT zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych są m.in. dochody związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, izb rolno-leśnych, izb gospodarczych, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła i wielu innych podmiotów i samorządów - w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej. Istniejąca regulacja zwolnieniowa wpisywałaby się w zakres możliwości zwolnień od powyższego podatku izb leśnych.

W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326) należałoby rozszerzyć istniejące uprawnienia izb rolniczych w kontekście zmiany przeznaczenia gruntów do izb rolno-leśnych. Rola izb rolno-leśnych powinna uzewnętrzniać się również w przypadku wyłączenia z produkcji użytków rolnych oraz gruntów leśnych. Izby rolno-leśne powinny również sprawować – poza ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw leśnictwa, marszałką województwa oraz organów odpowiedzialnych za wyłączanie gruntów z produkcji oraz rekultywację - kontrolę stosowania przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.), należy zaakcentować, że regulacje dotyczące prawa łowieckiego odnoszą się do problematyki izb rolno-leśnych w zakresie stosowania zasad gospodarki łowieckiej, udziału w pracach zespołu – powoływanego przez marszałka województwa – będącego organem opiniodawczo-doradczym w zakresie przygotowania przez marszałka projektu uchwały w zakresie dotyczącym podziału na obwody łowieckie oraz zaliczenia obwodów łowieckich do określonych kategorii jakościowych, a także zmiany granic obwodu lub zmiany zaliczenia obwodu do kategorii. Nie ma przeciwwskazań, aby analogiczne zadania odnośnie łowieckich obwodów leśnych wykonywały izby rolno-leśne.

Przedstawiciele izb rolno-leśnych powinni również mieć możliwość uczestniczenia w oględzinach szkód lub szacowaniu ostatecznym przy rozpatrywaniu przez nadleśniczych odwołań, łącznie z uprawnieniem do wydawania opinii w tym zakresie. Dotychczasowe uprawnienia w tym zakresie izb rolno-leśnych, również nie są związane z ich zakresem działalności. W celu podniesienia jakości pracy szacujących członków izb rolno-leśnych powinni mieć oni możliwość korzystania ze szkoleń organizowanych w tym zakresie przez pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

W sporządzaniu inwentaryzacji zwierzyny poza właściwym nadleśniczym Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, powinien mieć możliwość udziału przedstawiciel właściwej izby rolno-leśnej. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego zawiadamiałby właściwych nadleśniczych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz właściwą izbę rolno-leśną o miejscu i terminie sporządzenia inwentaryzacji zwierzyny. Niestawiennictwo przedstawiciela właściwej izby rolno-leśnej nie powinno wstrzymać sporządzenia inwentaryzacji.

W kontekście ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1893) zauważyć należy, że problematyka leśnictwa jest dotychczas uregulowana w dziale „środowisko” obejmującym sprawy ochrony i kształtowania

środowiska przyrodniczego oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów, w szczególności w zakresie m.in.:

- 1) ochrony przyrody, w tym w parkach narodowych i krajobrazowych, rezerwach przyrody, oraz bioróżnorodności, ochrony gatunków roślin i zwierząt, prawem chronionych lasów, zwierzyny i innych tworów przyrody;
- 2) geologii;
- 3) gospodarki zasobami naturalnymi;
- 4) leśnictwa;
- 5) ochrony lasów i gruntów leśnych;
- 6) łowiectwa.

W dziale środowisko nie uregulowano aspektów współdziałania w ramach tworzenia zrzeszeń leśnych, czy pomocy konsultacyjnej, opiniodawczej i nadzorczej udzielanej przez izby rolno-leśne. Ze względu na konstytucyjne uwarunkowania dotyczące pomocy kwestie te wymagają uregulowania.

Przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.), dalej jako: ustawa d.j.s.t., regulują problematykę źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. W art. 4 pkt 1 lit. c) ustawy d.j.s.t. uregulowano, że źródłami dochodów własnych gminy są wpływy z podatków leśnego. Powyższa regulacja może budzić kontrowersje zważywszy, że gminy nie mają praktycznie żadnych istotnych zadań związanych z utrzymaniem lasów. Cały ciężar spoczywa dotychczas w tym zakresie na powiatach. Koniecznym jest uzyskanie większej dywersyfikacji źródeł finansowania prowadzonego nadzoru ze środków podatku leśnego. Współfinansując z jego środków organy i samorząd odpowiedzialne za wykonywanie czynności nadzorczych nad gospodarką leśną sprawowaną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Środki z podatku leśnego powinny zatem wpływać do budżetów powiatów, a także powinny wspomagać funkcjonowanie izb leśnych, wspierających starostów w wykonywaniu czynności nadzorczych nad gospodarką leśną sprawowaną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.), należy wprowadzić regulacje umożliwiające izmom rolno-leśnym, stowarzyszeniom właścicieli lasów prywatnych oraz spółkom do zagospodarowania wspólnot gruntowych do działania w wojewódzkiej i powiatowej radzie rynku pracy. Zapewni to bardziej elastyczne i efektywne działania w zakresie rynku pracy. Tworzone izby rolno-leśne powinny również stanowić istotne wsparcie dla rozwoju rynku pracy. Członkowie izb rolno-leśnych powinni wchodzić w skład Rady Rynku Pracy. W tym zakresie izby rolno-leśne stanowiłyby podporę dla samorządu województwa oraz samorządu powiatowego.

W ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 721), należy zobligować ośrodki doradztwa rolniczego do współpracy z izbami rolno-leśnymi oraz Krajową Radą Izb Rolno-Leśnych. Wskazaniem byłoby, aby przy jednostkach doradztwa rolniczego funkcjonowała Rada Społeczna Doradztwa Leśnego, w skład której wchodziłoby przedstawiciele Krajowej Rady Izb Rolno-Leśnych i izb rolno-leśnych. Zapewniłoby to lepsze przekazywanie dobrych praktyk dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej, a jednocześnie usprawniłoby i ujednoliciło działania nadzorcze nad prowadzeniem gospodarki leśnej.

Uprawnienia izb rolno-leśnych powinny być również realizowane w reżimie przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2097), jak również ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 129).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności w krajach członkowskich OECD/UE?

Izby rolne funkcjonują w Europie w ramach dwóch modeli samorządu gospodarczego. Pierwszy to model romański, określany jako kontynentalny, z obligatoryjną przynależnością podmiotów gospodarczych w izbach. Tego rodzaju struktura obowiązuje w następujących krajach europejskich: Francja, Hiszpania, Włochy, Niemcy, Austria, Luksemburg, Holandia, Grecja, Słowacja i Słowenia.

Drugi to model anglosaski, który reprezentuje zwłaszcza prawa anglosaskie. Charakteryzuje się dobrowolnością przynależności do izb gospodarczych, funkcjonujących na podstawie prawa prywatnego. Ten model istnieje w następujących krajach: Wielka Brytania, Irlandia, Finlandia, Szwecja, Dania, Belgia, Portugalia, Cypr, Malta, jak również były państwa postsocjalistyczne, tj.: Czechy, Węgry, Estonia, Łotwa, Litwa, Bułgaria, Rumunia i Polska.

Istotna kwestia dotyczy uznania w danym modelu samorządu gospodarczego, jako instytucji prawa publicznego i powierzenia mu zadań publicznych, polegających na wykonywaniu zadań zleconych z zakresu administracji gospodarczej. Wskazane rozwiązania przyjęto w Austrii, Francji, Niemczech, Holandii i na Węgrzech. Natomiast w Wielkiej Brytanii i Danii, a także w Polsce samorząd gospodarczy nie ma takich uprawnień.

Kluczową kwestią w zakresie niniejszej ekspertyzy jest także zbadanie udziału europejskich izb rolniczych w oddziaływaniu na aspekty leśnictwa. Jak się okazuje wskazane oddziaływanie zostało zasygnalizowane w poszczególnych regulacjach prawnych dotyczących Izb Rolniczych takich krajów jak: Niemcy, Austria, Czechy, Chorwacja, Estonia, czy Węgry.

Oddziaływanie to ma większy lub mniejszy zakres. Większy zakres oddziaływania znajduje się w regulacjach takich państw jak: Niemcy, Austria i Czechy.

Mniejszy zakres dostrzegany jest w regulacjach chorwackiej ustawy z dnia 9 czerwca 2018 r. o izbie rolniczej na działalność Izby składa się między innymi współpraca z instytucjami edukacyjnymi, naukowymi, zawodowymi i badawczymi w zakresie rozwoju produkcji rolnej i przetwórstwa produktów rolnych, rozwoju rynku w dziedzinie rolnictwa oraz roli i działań związanych z produkcją rolną w leśnictwie, rybołówstwie, bezpieczeństwie żywności, ochronie środowiska (...) (art. 4 pkt 8).

W Estonii 28 czerwca 1996 r. utworzono Estońską Izbę Rolnictwa i Handlu jako stowarzyszenie prywatnych rolników i przetwórców. Od 1997 r. do Izby dołączyło wiele organizacji i przedsiębiorstw. Od końca 2018 r. Izba zrzeszała 95 członków, w tym znaczną ilość stowarzyszeń zawodowych i spółdzielni z głównych obszarów działalności estońskiego rolnictwa, produkcji żywności i leśnictwa. Celem Izby jest stworzenie sprzyjającej płaszczyzny biznesowej i walka o stabilny rozwój, na równych warunkach konkurencyjnych estońskich: rolników, przetwórców produktów rolnych i leśnych i wiejskich przedsiębiorstw gospodarki. Do zadań Izby należy reprezentowanie i ochrona interesów członków, zarówno w Estonii, jak i na arenie międzynarodowej, poprawa jakości estońskich produktów spożywczych, rolniczych i leśnych oraz polepszanie ich jakości, rozwój wspólnych działań rolników, przetwórców produktów rolnych i leśnych oraz edukacja w dziedzinie gospodarki wiejskiej.

Do zakresu leśnictwa w kontekście funkcjonowania izb rolniczych nie odnoszą się już regulacje słowackie, w tym przede wszystkim Ustawa nr. 30/1992 Dz. z 23 stycznia 1992 r. Słowackiej Rady Narodowej o Słowackiej Izbie Rolno-Spożywczej. Zgodnie ze wskazaną regulacją Izba jest instytucją niepaństwową, publiczną i samorządową, której misją jest realizowanie uzasadnionych interesów wspólnych jej członków w polityce gospodarczej i społecznej, udział w jej realizacji oraz wspieranie i ochrona interesów jej członków w rozwoju i doskonaleniu rolnictwa i żywności w Republice Słowackiej.

Samorząd rolniczy Węgier aktywnie uczestniczy w rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa poprzez działania w ramach trzech departamentów tj. rolnictwa, przemysłu spożywczego oraz rozwoju obszarów wiejskich, 9 kierunkami w zakresie szeroko pojętego rolnictwa tj.: ogrodnictwem, produkcją roślinną, produkcją zwierzęcą, przetwórstwem i handlem żywnością, sprawami młodych rolników w tym wykształceniem (szkolnictwem i praktykami), leśnictwem, myślistwem oraz ochroną przyrody, a także innowacjami. Na Węgrzech funkcjonują dwie organizacje: Magosz – zrzeszająca mniejsze gospodarstwa i MOSZ – zrzeszająca większe gospodarstwa, które oddelegowują swoich przedstawicieli do pracy w Izbie Rolniczej. W ramach swoich zadań Węgierskie Izby Rolnicze sprawują swoistą pieczę nad rozwojem obszarów wiejskich poprzez kompleksowe działania tj. organizowanie wystaw, forów, spotkań i szkoleń dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Poprzez prowadzenie sieci doradców i ekonomistów wiejskich, którzy służą poradami rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich zainteresowanych działaniami prowadzącymi do rozwoju rolnictwa ale także rozwoju usług pozarolniczych na terenach wiejskich. Doradcy zatrudnieni przez węgierski samorząd rolniczy prowadzą oceny upraw, oceny szkód rolnych, kontrolę w zakresie wzajemnej zgodności, wydają i zatwierdzają karty producenta, pomagają w opracowywaniu wniosków o dotacje. Izby rolnicze prowadzą również krajowy system prognozowania ochrony roślin, bezpłatną pomoc prawną, wprowadzają zasady etyki biznesowej w rolnictwie, prowadzą działania informacyjne poprzez swoją stronę internetową, biuletyn. Izby rolnicze na Węgrzech nadzorują również sprzedaż ziemi pełniąc obowiązki lokalnego komitetu ziemskiego. Samorząd rolniczy na Węgrzech współpracuje z przeszło siedemdziesięcioma organizacjami.

Powstanie i rozwój izb rolniczych w Europie wiąże się w dużej mierze z Niemcami, gdyż tam występował dynamiczny rozwój gospodarczy, zwłaszcza przemysłu i handlu. Natomiast w rolnictwie panował kryzys ekonomiczny wymagający interwencji państwa, m.in. poprzez rozwój kultury rolnej, wsparcie przemian agrarnych, szerzenie doświadczeń rolnictwa oraz powołanie organizacji pomagającej rolnikom i reprezentującej skutecznie ich interesy. Pierwsze izby rolnicze w Prusach wprowadzone zostały na podstawie przepisów ustawy uchwalonej przez Sejm Pruski dnia 30 czerwca 1894 r. Izby te miały charakter korporacji publicznoprawnej, posiadały osobowość publicznoprawną i władztwo administracyjne. Obejmowały terytorium jednej prowincji, a ich zadaniem była reprezentacja i obrona interesów rolnictwa i leśnictwa, popieranie wszelkich urządzeń, zakładanie i prowadzenie szkół rolniczych oraz popieranie postępu technicznego w produkcji rolnej. Jak donosił w latach trzydziestych ubiegłego wieku na łamach „Sylwana” Michał Bernaciak, izby rolno-leśne w Niemczech posiadały „w swoim łonie wydziały leśnictwa, pracujące z wielkim pożytkiem nad rozwojem gospodarstwa leśnego. Wydziały leśnictwa udzielają porad fachowych, prowadzą inspekcje gospodarstw leśnych, wykonują szacunki, pomiary, urządzenia lasów, pośredniczą w zakupie nasion, sadzonek leśnych, prowadzą ekspertyzy rzeczoznawcze, troszczą się o odpowiedni personel leśny, starają się o podniesienie poziomu fachowego leśników i właścicieli lasów, prowadzą propagandę leśną, zalesiają nieużytki, prowadzą doświadczenia i badania nad aktualnymi zagadnieniami leśnymi (...). Izby miały także za zadanie współdziałanie z administracją rządową i doskonalenie prawa

gospodarczego. Pruskie izby rolnicze swoją działalnością w okresie przedwojennym położyły fundament pod rozwój kultury rolnej i były jednym z głównych filarów doskonałej organizacji ekonomicznej Niemiec.

Obecnie legitymizacja samorządu rolniczego jako organu państwa została uregulowana w Konstytucji Niemiec. Całość spraw związanych z powoływaniem izb rolniczych, ich organizacją i funkcjonowaniem jako podmiotów zdecentralizowanej administracji publicznej została na mocy art. 30 i 83 Konstytucji Niemiec przeniesiona na kraje związkowe. Stąd też niewielkie różnice w strukturze organizacyjnej i zadaniach izb rolniczych działających na szczeblu poszczególnych krajów związkowych (landów). Wszystkie jednak funkcjonują na zasadach korporacji prawa publicznego, co oznacza, że współdecydują i ponoszą wspólną odpowiedzialność w zakresie regulowania ważnych spraw dla środowiska, które reprezentują. Izby posiadają osobowość publiczno-prawną, a przynależność do izb jest obligatoryjna.

Cechą wyróżniającą wszystkie niemieckie izby rolnicze jest szerokie rozwinięcie ich funkcji:

1) Opiniodawczo-doradczych:

a) prowadzenie szkół rolniczych, finansowane przez Izbę i Ministerstwo Oświaty. Nauczyciele szkół rolniczych pełnią jednocześnie funkcje doradców;

b) prowadzenie kursów i szkoleń rolniczych. W wielu landach dokształcanie rolników jest zjawiskiem powszechnym, obejmuje bowiem 90% pracujących w gospodarstwach.

2) Informacyjnych:

a) gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji gospodarczych na potrzeby producentów rolnych;

b) udzielanie pomocy rolnikom w zakładaniu branżowych związków producentów rolnych;

c) opiniowanie aktów normatywnych i ich projektów;

d) dostarczanie opinii w sprawach rolnych na zamówienie organów administracji publicznej (rzeczoznawstwo);

e) poradnictwo prawne – polega głównie na gromadzeniu, przetwarzaniu i udostępnianiu rolnikom informacji, umożliwiających podjęcie optymalnej decyzji;

f) popieranie przedsięwzięć mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie.

3) Monitorowania rynku rolnego i poprawy jego struktury:

a) Prowadzenie informacji o popycie na poszczególne artykuły rolne (poradnictwo dotyczące opłacalności produkcji). Informacje te dotyczą danych zarówno danego landu, jak i pozostałych landów niemieckich oraz UE.

Działalność izby rolniczej obejmuje wiele sektorów i branży, które stanowi obszar jurysdykcji izby. Przykładowo Izba Rolnicza Północnej Nadrenii –Westfalii obejmuje: rolnictwo, w tym hodowlę roślin, hodowlę zwierząt, ogrodnictwo, uprawę warzyw, produkcję wina, leśnictwo, rybactwo śródlądowe i pszczelarstwo. Izby mogą prowadzić przedsiębiorstwa.

Izby rolnicze są kierowane przez organ kolegialny – walne zgromadzenie, składające się z przedstawicieli właścicieli gospodarstw, przedstawicieli pracowników zatrudnionych w gospodarstwach, osób wskazanych przez ministerstwo rolnictwa danego kraju związkowego i przedstawicieli branżowych związków producentów rolnych. Walne zgromadzenia wybierają zarząd, komisję rewizyjną oraz komisje problemowe.

W niemieckich izbach rolniczych znaczącą rolę odgrywają dotacje z budżetu krajowego (do 50%); składki rolników odgrywają stosunkowo niewielką pozycję wśród dochodów izb rolniczych (ok. 20%). Opłaty od rolników mają charakter roczny. Składki są obowiązkowe i nie są zależne od sytuacji ekonomicznej gospodarstwa i chęci korzystania z poradnictwa

prowadzonego przez Izbę. Pozostałym źródłem przychodów są wpływy ze sprzedaży własnych wydawnictw i usług. W wydatkach dominuje fundusz płac.

W Austrii pierwsze formy samorządu rolniczego powstawały w Styrii w 1819 r., w Tyrolu i Vorarlbergu w 1838 r., Górnej Austrii w 1845 r. i Salzburgu w 1848 r. W 1902 r. parlament austriacki przyjął umowę ramową o izbach rolniczych.

Obecnie izby rolnicze, zgodnie z austriacką Konstytucją Federalną, to profesjonalne przedstawicielstwo sektora rolnego i leśnego, podlegające jurysdykcji władz regionalnych. Zgodnie z prawem federalnym w każdym z dziewięciu regionów federalnych Austrii (Bundesländer) działają izby rolnicze. Organizacją krajową tych organów regionalnych jest Austriacka Izba Rolnicza, mająca swoją siedzibę w Wiedniu, obejmująca działalnością obszar całego kraju. Do jej członków należy dziewięć regionalnych izb rolniczych oraz Austriackie Stowarzyszenie Raiffeisen, organizacja krajowa dla całej spółdzielczości Raiffeisen.

Dziewięć regionalnych izb rolniczych reprezentuje interesy rolne i leśne w kraju. Zgodnie z austriacką konstytucją federalną podlegają one jurysdykcji regionów federalnych i są organami publicznymi na mocy prawa regionalnego. Celem izby rolniczej jest reprezentowanie i poprawa interesów gospodarki rolnej i leśnej, doradztwo rolnicze i podejmowanie przedsięwzięć wspierających produkcję rolniczą, przetwórstwo oraz zbyty produktów rolnych. Powinno to służyć poprawie ogólnej sytuacji w sektorach rolnictwa i leśnictwa oraz reprezentowaniu ich wspólnych interesów.

Regionalne Izby Rolnicze:

- 1) reprezentują wszelkie interesy członków izby związane z rolnictwem i leśnictwem,
- 2) udzielają pomocy prawnej, ekonomicznej, technicznej i społecznej osobom zajmującym się rolnictwem i leśnictwem,
- 3) reprezentują interesy władz związanych z rolnictwem i leśnictwem w kwestiach gospodarczych, kulturalnych i podatkowych, zwłaszcza w sprawach podatków i opłat,
- 4) delegują przedstawicieli do komitetów i komisji doradczych przy administracji krajowej,
- 5) otrzymują dotacje i ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania delegowane przez Rząd Krajowy.

Austriacki Rząd Federalny delegował administrację Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej rolniczym regionalnym izbom rolniczym, które otrzymują rekompensatę za dodatkowe wydatki. W przeciwieństwie do innych krajów europejskich ta metoda administracji rolnej przyniosła najbardziej praktyczne i ekonomiczne wyniki.

Izba Rolnicza Republiki Czeskiej jest wyraźnie organizacyjnie wyodrębniona, jako samorządna organizacja rolnicza, podmiot prawny reprezentujący interesy swoich członków, osób prawnych i fizycznych, takich jak: rolnicy i leśnicy. Izba zrzesza ponad 100 tys. członków, przy czym członkostwo w Izbie jest dobrowolne. Izba została utworzona na podstawie przepisów czeskiej ustawy z dnia 5 kwietnia 1992 r. o Izbie Gospodarczej Republiki Czeskiej i Izbie Rolniczej, w której wskazano, że:

(1) Izba Handlowa Republiki Czeskiej została utworzona w celu wspierania działalności gospodarczej poza rolnictwem, żywnością i leśnictwem, w celu promowania i ochrony interesów oraz zaspokajania potrzeb swoich członków.

(2) Izba Rolnicza Republiki Czeskiej została utworzona w celu wspierania działalności gospodarczej w rolnictwie, przemyśle spożywczym i leśnictwie, w celu promowania i ochrony interesów oraz zaspokajania potrzeb swoich członków (§ 2).

Powyższa regulacja rozróżnia zatem cel funkcjonowania Izby Handlowej i Izby Rolniczej wskazując, że tylko Izba Rolnicza może wykonywać zadania z zakresu leśnictwa.

Członkami Izby Rolniczej mogą być osoby prawne i fizyczne, które mają siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Czeskiej, prowadzą działalność gospodarczą w zakresie rolnictwa, przemysłu spożywczego i leśnego i nie są zorganizowane zawodowo zgodnie z inne prawo (ust. 2).

Członkostwo przedsiębiorców w izbie jest dobrowolne. Na pisemny wniosek przedsiębiorcy o przyjęciu w poczet członków podejmuje Zarząd izby powiatowej lub gminy. Prawa i obowiązki członka powstają z dniem wpisu na listę członków (ust. 3).

Członkostwo w izbie wygasa z dniem skreślenia z listy członków izb na podstawie:

- a) wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej,
- b) śmierci,
- c) rozwiązania osoby prawnej,
- d) zawiadomienia o odstąpieniu z izby,
- e) wydalenia z komory (ust. 4)

Członkowie ma określone prawa i obowiązki, do których należą:

(1) Członek Izby Rolnej ma prawo:

- (a) wybierać i być wybieranym do organów Izby; osoba fizyczna będąca jej organem statutowym lub osoba fizyczna będąca członkiem jego organu statutowego ma prawo głosu i bycia wybieranym dla osób prawnych,
- b) korzystać z usług świadczonych przez Izbę,
- c) występowanie do komisji pojednawczych Izby.

(2) Członek Izby ma obowiązek

- a) prowadzić działalność gospodarczą profesjonalnie i zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- b) przestrzegać statutu, regulaminu i regulaminu wyborczego izby,
- c) należycie opłacać przewidziane składki członkowskie (§6).

Izby posiadają określone władze w postaci:

- 1) Izby Deputowanych złożonej z Izby Ogólnej i Izby Gmin,
- 2) Zarządu Izby,
- 3) Prezesa i Wiceprezesa,
- 4) Rady Nadzorczej Izby (§7 ust. 2).

Wybory i regulaminy okręgowej izby i izby regulują stosunki wewnętrzne tych organów, w szczególności długość kadencji, liczbę członków wybieranych organów i sposób ich wyboru, tryb działania izby okręgowej i organów izby.

Członkostwo w organach izby jest niezastąpione.

Oдноśnie zarządzania izbą, to zgodnie z §18 ustawy:

- 1) izby samodzielnie zarządzają swoim majątkiem (ust. 1),
- 2) izby zarządzają zgodnie z rocznym budżetem (ust. 2),
- 3) dochody izb okręgowych stanowią określoną część składek członkowskich, dotacji, darowizn i innych dochodów (ust. 3),
- 4) Przychody Izby stanowią określoną część składek członkowskich, dotacji, darowizn i innych przychodów (ust. 4),
- 5) Podział składek członkowskich pomiędzy izbę, izby okręgowe i wspólnoty określa roczny budżet izby (ust. 5).

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt:

Projekt ustawy będzie oddziaływał:

- 1) jako powszechnie obowiązujący akt prawa na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
 - 2) na organy administracji rządowej, organy administracji samorządowej, samorząd rolniczy.
- Szczegółowe ustalenia na etapie prac Międzyresortowego Zespołu.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy jeszcze nie podlegał konsultacjom publicznym. Zważywszy na zakres projektowanych zmian projekt powinien podlegać konsultacjom organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, samorządom zawodowym i prawniczym, wspólnot gruntowych, stowarzyszeń, fundacji i związków pracodawców.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

Wejście w życie przedmiotowej ustawy pociągnie za sobą skutki finansowe w postaci wydatków dla budżetu państwa i samorządu terytorialnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Pozytywny wpływ, do ustalenia w trakcie dalszych działań.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Wprowadzone zmiany tylko w niektórych kwestiach zwiększą ilość dokumentów i istnienie procedur. W większości przypadków zmiany nie będą wpływać na długość procedowania, natomiast w sposób istotny przyczynią się do poprawy realizacji zadań.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane przepisy będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy, gdyż promowane rozwiązania prawne mają na celu zapewnienie ciągłości realizacji inwestycji publicznych.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Projektowane przepisy będą miały pozytywny wpływ na:
Środowisko naturalne, sytuację i rozwój regionalny, mienie państwowe, inwestycje publiczne,

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, że projektowane przepisy zaczną obowiązywać po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Po 3 latach od wejścia w życie ustawy zostanie przeprowadzona ocena polegająca na weryfikacji, w jakim stopniu został osiągnięty założony efekt dotyczący poprawy nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. W tym celu zostanie przesłana ankieta do wszystkich starostw powiatowych w celu uzyskania danych porównawczych na temat poprawy jakości nadzoru, realizacji prac urządzeniowych w lasach, w tym ilości uwag i zastrzeżeń składanych do uproszczonych planów urządzenia lasu. Ankieta będzie dotyczyła również organów administracji rządowej (minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw leśnictwa), uczelni wyższych i Centrum Doradztwa. Założony 3 letni okres weryfikacji powinien być wystarczający dla sprawdzenia efektów wprowadzanych zmian.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy, itp.)

Trzy części ekspertyzy przygotowanej przez radcę prawnego dr Marka Geszprycha dla Stowarzyszenia Leśników i Właścicieli Lasów obejmujące:

1. *Analizę regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania izb leśnych lub rolno-leśnych w innych krajach europejskich, łącznie z tłumaczeniem aktów prawnych dotyczących funkcjonowania wskazanych form organizacyjnych;*
2. *Opracowanie metodycznych założeń w formie ekspertyzy prawnej dotyczącej podjęcia koniecznych działań mających na celu utworzenie izb leśnych w polskich uwarunkowaniach prawnych, społecznych i gospodarczych;*
3. *Projekt ustawy dotyczący izb rolno-leśnych*